

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
FILOZOFICKÁ FAKULTA
ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALAŘSKÁ PRÁCE

Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních
textech zaměřených na oblast: „Azylová politika“

Vedoucí práce: PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

Autor práce: Lenka Bartáková

Studijní obor: FJEMO

Ročník: 3.

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

České Budějovice 21. května 2010

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych velice ráda poděkovala panu PhDr. Janu Radimskému, Ph.D. především za jeho trpělivost, cenné rady i připomínky a za odborné vedení během mé bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat celé své rodině, obzvláště za její ochotu a podporu.

ANOTACE

Hlavním tématem bakalářské práce je analýza české a francouzské terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast „Azylová politika“. V první části se věnuje databázi EUR-Lex, která obsahuje veškeré zkoumané texty. Druhá část práce se zabývá analýzou právních textů, zejména správností překladu vybraných výrazů a jejich kolokací. Součástí přílohy je francouzsko-český slovníček právních termínů, které byly zkoumány.

ANNOTATION

The main theme of the bachelor is an analysis of Czech and French terminology in the European legislative texts aimed at the section "Asylum politics". The first part is devoted to EUR-Lex database which contains all the texts examined. The second part concerned with analysis of legal texts, particularly the translation of selected words and their collocations. Part of the appendix is a French-Czech dictionary of legal terms that have been investigated.

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. DATABÁZE EUR-LEX	8
2.1. Úvod	8
2.2. Základní informace o EUR-Lexu.....	8
2.3. Historie EUR-Lexu	9
2.4. Označení dokumentů	9
2.5. Vyhledávání v EUR-Lexu	11
2.6. Úřední věstník	13
3. ANALÝZA VYBRANÝCH TEXTŮ	16
3.1. Úvod	16
3.2. Výběr textů	16
3.3. Úprava textů	18
3.4. Program ParaConc	19
3.4.1. Zarovnání textů pro práci s programem ParaConc	19
3.4.2. Práce s ParaConcem	20
3.5. Analýza vybraných termínů a jejich kolokací	20
3.5.1. Přehled kolokací	21
3.5.1.1. <i>Klíčová slova a kolokace přeložena správně</i>	22
3.5.1.2. <i>Klíčová slova a kolokace přeložena nesprávně</i>	35
3.5.2. Výsledky analýzy správnosti překladů	53
4. ZÁVĚR	56
5. BIBLIOGRAFIE	58
6. RÉSUMÉ	61
7. PŘÍLOHY	63

1. ÚVOD

Cílem této bakalářské práce je zanalyzovat legislativní právní texty Evropské unie v oblasti „Azylové politiky“. Pomocí paralelního korpusu prozkoumat překlady mnou vybraných termínů a jejich kolokací a zároveň zjistit k jakým odlišnostem došlo při překladu do českého jazyka, které se pokusím objasnit.

V první kapitole se věnuji databázi EUR-Lex, ze které pocházejí všechny zkoumané texty. V této části se zabývám historií databáze, kdy začala vznikat, jaké je její hlavní využití a jak správně vyhledávat jednotlivé texty z různých oblastí. Součástí první kapitoly je také označování dokumentů, kde se snažím objasnit, jaké informace lze vyčíst z tzv. celexového čísla. Nechybí také zmínka o Úředním věstníku, který je nedílnou součástí databáze EUR-Lex.

Druhá kapitola se již zabývá samotnou analýzou právních termínů a jejich kolokací. Nechybí popis výběru a úpravy stažených legislativních textů, který je nepostradatelný pro práci s ParaConcem. Součástí je krátká zmínka o tomto programu, který je nezbytnou součástí pro vytvoření paralelního korpusu, a s jehož pomocí je analýza legislativních textů snadnější. Dále bych se ráda v této části mé práce věnovala vybraným termínům, ke kterým dohledám příslušné kolokace, jejichž překlad je podle správnosti a přesnosti rozdělen do několika skupin. Při překladu jednotlivých kolokací musím respektovat závazné i doporučené překlady, které jsou uvedené v Informačním systému pro aproximaci práva, databáze ISAP, a také v Mnohojazyčné terminologické databázi Evropské unie (IATE).

V závěru uvedu výsledky mé analýzy společně s grafem znázorňující správnost překladů. Součástí přílohy bude vypracovaný francouzsko-český slovníček odborných termínů používaných v legislativních právních textech vycházející z výsledků mé analýzy.

2. DATABÁZE EUR-LEX

2.1. Úvod

V této kapitole se věnuji teoretické části své bakalářské práce a to především databázi EUR-Lex¹, ze které pocházejí veškeré zkoumané texty. Nejdříve se pokusím uvést obecné informace o této databázi, poté se věnuji její historii, také nastíním postupy při vyhledávání v databázi, označování dokumentů a v závěru kapitoly se zmíním o Úředním věstníku, který je nedílnou součástí EUR-Lexu.

2.2. Základní informace o EUR-Lexu

EUR-LEX je databáze právních předpisů Evropské unie, která poskytuje přístup například k Úřednímu věstníku, smlouvám, platným právním předpisům, řadě dokumentů Evropské komise, judikatuře Evropského soudního dvora a Soudu prvního stupně a sbírce konsolidovaných právních předpisů. Tudiž poskytuje nejen přístup k samotným právním předpisům, ale i k jiným dokumentům, které se považují za veřejné. Webové stránky EUR-Lex jsou k dispozici ve všech úředních jazycích² Evropské unie. Celá tato databáze obsahuje okolo 2 815 000³ dokumentů vydaných od roku 1951. Stránky, spravované Úřadem pro úřední tisky⁴, se denně aktualizují a každý rok se rozšíří přibližně o 12 000 nových dokumentů⁵.

¹ databáze je dostupná na adrese <http://eur-lex.europa.eu/cs/index.htm>

² V Evropské unii existuje dvacet tři úředních a pracovních jazyků, a to: angličtina, bulharština, čeština, dánština, estonština, finština, francouzština, irština, italština, litevština, lotyšština, maďarština, maltština, němčina, nizozemština, polština, portugalská, rumunština, řečtina, slovenština, slovinština, španělština a švédština. <http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc135_cs.htm> [cit. 8. dubna 2010].

³ <<http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>> [cit. 14. dubna 2010]

⁴ Úřad pro úřední tisky Evropských společenství je vydavatelství Evropské unie. Vydává a šíří publikace a informační materiály ve všech podobách a všemi prostředky jménem evropských orgánů, agentur a dalších subjektů. Činí tak ve více než dvaceti jazycích současně. <http://publications.europa.eu/press/102bddf5-d435-0f6b-2e8132e14dbb50bf_cs.htm> [cit. 8. dubna 2010].

⁵ <<http://www.eurlex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx>> [cit. 14. dubna 2010]

<http://publications.europa.eu/official/index_cs.htm> [cit. 14. dubna 2010]

2.3. Historie EUR-Lexu⁶

Systém EUR-Lex nahradil dnes již neexistující CELEX (*Communitatis Europaeae Lex*), což byla nejstarší z databází právních předpisů. V dnešní době se již samotná databáze nepoužívá, ale nadále zůstal systém značení dokumentů. Vznikal postupně v sedmdesátých letech v Lucembursku, kde také sídlí Úřad pro úřední tisky Evropských společenství, který zodpovídá za vydávání veškerých publikací Evropské unie. Zpočátku šlo jen o zkušební projekt v rámci evropských institucí, který měl za cíl uspokojit potřeby profesionálních uživatelů. Po představení prvního osobního počítače v roce 1981 byl CELEX zpřístupněn veřejnosti ve francouzštině elektronické podobě. Do poloviny devadesátých let postupně vznikala internet, který má zásluhu na tom, že v roce 1998 mohla být vytvořena první webová stránka Úředního věstníku a tudíž mohl vzniknout samotný EUR-Lex. V dnešní podobě systém nabízí:

1. každodenní vydání Úředního věstníku Evropské unie v elektronické podobě
2. základní vyhledávání, pokročilé vyhledávání a funkci prohlížení
3. možnost zobrazit nebo stáhnout dokumenty ve formátech PDF, HTML, DOC či TIFF
4. u každého dokumentu jsou uvedena analytická metadata⁷

2.4. Označení dokumentů

Z vlastní zkušenosti mohu říci, že značení právních předpisů je poněkud složité. Současně se totiž používají dva typy značení:

1. typ dokumentu, rok a číslo – toto označení může být navíc v rozdílných podobách, protože u některých dokumentů se používá označení rok/číslo, u jiných je použito opačné pořadí číslo/rok, navíc rok vydání se zapisuje jak čtyřciferně, tak dvouciferně, proto jediná směrnice může být označena:

⁶ <<http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm?>> [cit. 8. dubna 2010]

<<http://www.eurlex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx>> [cit. 8. dubna 2010]

<http://publications.europa.eu/press/102bddf5-d435-0f6b-2e8132e14dbb50bf_cs.htm> [cit. 8. dubna 2010]

⁷ metadata (z řeckého *meta-* = *mezi*, *za* + latinského *data* = *to, co je dáno*) jsou strukturovaná data o datech. Příkladem je katalogizační lístek v knihovně, obsahující data o původu a umístění knihy: jsou to data o datech v knize uložené na lístku. Metadata mohou sloužit např. k snadnému vyhledávání. <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Metadata>> [cit. 8. dubna 2010]

- I. směrnice 95/46/ES
- II. Directive (EEC) No 1995/46
- III. Směrnice Rady 95/46

2. Celexové číslo⁸ – jak již bylo výše zmíněno, toto identifikační číslo je převzato z již neexistujícího systému CELEX

- Celexová čísla jsou konstruována následovně:

- Sektorové číslo = 1 znak

- Databáze je rozdělena na sektory, které reprezentují širokou kategorii informací, jako je sekundární legislativa či konkrétní případy. Různá odvětví a typy informací, které obsahují, jsou uvedeny v *tabulce č. 1*, která je součástí přílohy

- Rok = 4 číslice

- Typ dokumentu = 1 nebo 2 znaky

- Tyto znaky jsou kódem typu dokumentu. Např. sektor 3 (Sekundární právní předpisy) dále ještě obsahuje směrnice, nařízení, rozhodnutí, atd. Každý z těchto různých typů záznamů je charakterizován jedním nebo dvěma písmeny. Veškeré typy dokumentů jsou uvedeny v *tabulce č. 1*, která je součástí přílohy

- Referenční číslo = 3 nebo 4 číslice

- Je identifikační číslo pro dokument tj. číslo právního předpisu, KOM číslo nebo číslo případu. Pokud obsahuje číslo méně než 4 číslice, jsou přidány nuly, aby bylo číslo čtyřmístné. Výjimkou jsou články ve smlouvách, kde referenční číslo musí být třímístné. Např. článek 87 Římské smlouvy je označen jako 087.

Podle tabulky č. 1, která je uvedena v příloze můžeme určit Celexové číslo jakéhokoliv právního předpisu. Pokud budeme chtít určit například dokument s názvem: *Dohoda o mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím z roku 2001 č. 403*, nejprve si najdeme příslušný sektor. V tomto případě druhý, s názvem *Externí dohody*, protože se jedná o dohodu mezi státy, které nejsou členy Evropské unie a Evropským společenstvím. Dále si

⁸ <<http://neon.ellispub.com/freu/help/celex.htm>> [cit. 10. dubna 2010]

<<http://www.ellispub.com/ojolplus/help/celex.htm>> [cit. 10. dubna 2010]

v tomto sektoru zaměříme na název dokumentu, což je v tomto případě první z nich *Dohoda se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi*, který je označen písmenem A. Jak již bylo výše zmíněno, Celexové číslo má strukturu *sektorové číslo, rok vydání, typ dokumentu a referenční číslo*, z toho vyplývá, že výše uvedený dokument bude mít číslo 22001A0403.

2.5. Vyhledávání v EUR-Lexu

Pokud chceme pracovat s právními texty Evropské unie, musíme se dobře vyznat ve vyhledávání v EUR-Lexu, protože tyto texty nenalezneme přímo na úvodní stránce. Nejprve si na internetových stránkách <http://eur-lex.europa.eu/> zvolíme jazyk, ve kterém chceme EUR-Lex prohlížet. Během práce při vyhledávání, je vždy možné v pravém horním rohu změnit jazyk stránek, což je mnohem rychlejší a jednodušší při vybírání textů v různých jazycích, které budeme později zkoumat. V této databázi jsou k dispozici dvě možnosti pro vyhledávání. První způsob je *Základní vyhledávání* a druhý je *Pokročilé vyhledávání*, odkaz na obě varianty se nachází na levé části stránky. Základním vyhledávání nabízí několik sekcí, které jsou ještě dále rozděleny:

1. Obecné vyhledávání

- A. Slova
- B. Data nebo období
- C. Autor
- D. Kapitoly rejstříku
- E. Klíčová slova (EUROVOC⁹)

2. Vyhledávání podle čísla dokumentu

- A. Číslo dokumentu

⁹ Eurovoc je vícejazyčný tezaurus pokrývající všechny oblasti činnosti Evropské unie, umožňuje dávat do seznamu dokumenty v dokumentaci systému evropských institucí a jejich uživatelů. Tento dokumentární produkt je v současné době používán Evropským parlamentem, Úřadem tisků Evropských společenství, národními a regionálními parlamenty v Evropě, národními vládami a některými evropskými organizacemi. <http://europa.eu/eurovoc/sg/sga_doc/eurovoc_dif!SERVEUR/menu!prod!MENU?langue=FR citováno 19. dubna 2010]>

- B. Celexové číslo
 - C. Konsolidované právní předpisy
3. Vyhledávání podle oblasti
- A. Smlouvy
 - B. Právní předpisy
 - C. Návrhy
 - D. Judikatura
 - E. Interpelace
4. Vyhledání podle označení zveřejnění
- A. Úřední věstník
 - B. Sbírka rozhodnutí Evropského soudního dvora

Pokročilé vyhledávání je určeno pro odborníky, kteří mohou využít databáze, která je plná právnických dat. Tato možnost vyhledávání je tedy určena pro potřeby profesionálních uživatelů, kteří jsou seznámeni s předpisy Evropského společenství a také s vyhledávacími technikami. Všechny jazykové databáze jsou určené k vyhledávání, ale některé stránky ještě stále nejsou přeloženy do všech úředních jazyků Společenství.

Ke všem dokumentům, které najdeme, máme přímý přístup, navíc si můžeme vybrat, v jakém formátu chceme nalezený text prohlížet. U každého textu je uvedeno celexové číslo. U dokumentů jsou také uvedeny různé druhy formátů, na horní liště můžeme upravit doplňující údaje, podle kterých získáme navíc datum, dostupné jazyky a formáty a pokud v nabídce zaškrtneme možnost *Třídění*, objeví se i oblast s kódem příslušného textu. Velice užitečným odkazem je *Bibliografický soupis + Text (dvoujazyčné zobrazení)*, pomocí kterého můžeme jednotlivé texty porovnávat přímo na EUR-Lexu.

2.6. Úřední věstník¹⁰

Základním zdrojem databáze Eur-Lex je Úřední věstník (*Journal officiel*) a může být užitečný, pokud neznáme veškeré informace o dokumentu, který jsme si vybrali. V mé práci mi byl nápomocen právě během doplňování zbývajících informací o dokumentech (viz tabulka č. 2). Nejprve jsem doplňovala údaje podle celexového čísla, ale později jsem zjistila, že ne všechny informace v něm jsou bezpochyby pravdivé. Pokud se podíváme na *tabulku č. 2: Seznam vybraných textů*, konkrétně na dokument s celexovým číslem 52007AR0177 mohlo by se na první pohled zdát, že je tento dokument z roku 2007, proto jsem také do kolonky s rokem vydání nejprve napsala tento rok, ale pokud bychom ho v Úředním věstníku hledali podle roku a podle označení C172, žádný takový dokument bychom nenašli. Pokud si tento text otevřeme, na samém konci zjistíme, že je tento dokument z 9. dubna 2008, proto jsem musela rok vydání opravit. Nicméně nyní je otázkou, jak vyplnit kolonku s názvem číslo dokumentu, protože v tomto typu označení je na prvním místě uveden rok, poté číslo a nakonec zkratka, která naznačuje, do jaké oblasti tento dokument spadá. V ostatních případech nebyl problém s doplněním, protože se rok vydání shoduje s rokem, který je uveden v celexovém čísle. Bohužel v tomto případě se tyto roky neshodují a není tedy jasné, jaký má být rok v *čísle dokumentu*. Pokud porovnáme prostřední čísla ostatních textů v kolonce *Číslo dokumentu*, zjistíme, že jsou totožná s konci celexových čísel a jsou zároveň odlišná od těch z Úředního věstníku. S ohledem na tento fakt, bych proto do chybějící kolonky zapsala rok, který je uveden v celexovém čísle, tedy rok 2007. Ovšem je také možné, že do této kolonky správně patří rok 2008 uvedený jako rok vydání. Je tu také možnost, že by se tento dokument začal projednávat už v roce 2007, odtud by tedy bylo označení v celexovém čísle, a byl podepsaný až následujícího roku, což by vysvětlovalo rok v Úředním věstníku. Dalším vysvětlením by mohla být skutečnost, že někdo jednoduše omylem uvedl v celexovém čísle rok 2007 místo roku 2008.

V Úředním věstníku v elektronické podobě lze tedy texty vyhledávat také podle roku a data, kdy byl tento text zveřejněn v Úředním věstníku. Tento způsob

¹⁰ <http://publications.europa.eu/official/index_cs.htm> [cit. 14. dubna 2010]

dohledávání chybějících údajů by se mohl zdát jednoduchý, poněvadž v každém textu je napsáno, kde a kdy byl podepsaný, ale toto datum se samozřejmě liší od data, kdy byl zveřejněn v Úředním věstníku. Může to být hned druhý den, ale také i po třech měsících, proto tento způsob na doplnění chybějících údajů nepatří mezi nejjednodušší, protože vyhledávání v něm je příliš zdlouhavé.

Úřední věstník vychází každý pracovní den v brzkých ranních hodinách ve všech 23 úředních jazycích Evropské unie. Samotný Úřední věstník je rozdělen na další části:

8. řada L pro Právní předpisy
9. řada C pro Informace a oznámení, kde jsou ještě vydávány dokumenty pod písmeny E a A, které jsou přílohami řady C
10. řada S pro Veřejná nabídková řízení

Dokumenty řady C označené písmenem E, jsou známé jako Úřední věstník C E, který obsahuje přípravné akty v legislativním procesu, který je přístupný pouze v databázi EUR-Lex nebo v podobě CD-ROM, protože a dokumenty v něm obsažené se nevydávají jinak než elektronicky.

1. Úřední věstník řady L

Jak již bylo výše zmíněno, tato část zahrnuje právní předpisy včetně nařízení, směrnic, rozhodnutí, doporučení a stanovisek. Jako část této řady Úředního věstníku vychází *Adresář platných právních předpisů*, který obsahuje seznam odkazů na výchozí texty a na každý dodatek, který následuje. Také zde můžeme najít odkazy na učiněné dohody a smlouvy podepsané Evropskou unií v rámci vnějších vztahů, smluvně závazné akty Evropské unie, komplementární akty jako například akty rady ministrů a hlav států či vlád a jiné nezávazné akty, které jsou ale pro instituce podstatné a zásadní.

2. Úřední věstník řady C

Tato část obsahuje informace a oznámení Evropské unie včetně:

- I. přehledu soudních rozhodnutí Soudního dvora a Soudního dvora první instance
- II. memorand z parlamentních setkání
- III. zpráv Účetního dvora
- IV. písemných otázek Parlamentu a odpovědi Rady a Komise
- V. prohlášení Hospodářského a Sociálního výboru a Výboru regionů
- VI. zveřejňování výběrových řízení (konkursů) pro nábor nových zaměstnanců institucí Evropské unie
- VII. nabídek pro zájemce o programy a projekty Evropské unie
- VIII. jiných dokumentů publikovaných na základě předpisů Společenství
- IX. veřejných smluv pro pomoc hladovějícím
- X. obsahu řad C E Úředního věstníku

3. Úřední věstník řad S

Řada S je doplňkem k Úřednímu věstníku, který zahrnuje výzvy k nabídkovému řízení v těchto oblastech:

- I. veřejné zakázky na stavební práce, dodávky a služby ze všech členských států Evropské unie
- II. veřejné zakázky na komunální služby (voda, energie, doprava a telekomunikace)
- III. veřejné zakázky Evropského rozvojového fondu (státy africké, karibské a pacifické oblasti)
- IV. veřejné zakázky v rámci programů Phare, Tacis¹¹ a ostatních programů pro země střední a východní Evropy
- V. projekty financované Evropskou investiční bankou, Evropskou centrální bankou a Evropskou bankou pro obnovu a rozvoj

¹¹ Tempus pro spolupráci ve vyšším vzdělání, založen 1990, je částí programů: 1) PHARE, podporujícího ekonomické a sociální reformy ve střední a východní Evropě 2) TACIS, podporujícího ekonomické a sociální reformy v bývalém Sovětském svazu a Mongolsku. Má pomoci změnit vzdělávací systémy těchto postkomunistických zemí tak, aby odpovídaly systému tržního hospodářství. <http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzdělávací_programy_EU> [cit. 14. dubna 2010]

- VI. veřejné zakázky Evropského hospodářského prostoru (Norsko, Island, Lichtenštejnsko)
- VII. zakázky uzavírané v souladu s dohodou o vládních zakázkách (GPA - Government Procurement Agreement) v rámci GATT (General Agreement on Tariffs and Trade = všeobecná dohoda na clech a obchodu), která je součástí Světové obchodní organizace (WTO - World Trade Organisation), Švýcarska
- VIII. vyhlášky týkající se evropských hospodářských zájmových sdružení (EEIG - European Economic Interest Grouping)
- IX. veřejné zakázky na letecké služby

3. ANALÝZA VYBRANÝCH TEXTŮ

3.1. Úvod

V této části bakalářské práce nejprve nastíním postup při výběru a úpravě textů. Dále se v této kapitole krátce zmíním o programu ParaConc, který jsem při zkoumání textů použila a nakonec se budu věnovat samotné analýze jednotlivých vybraných termínů a jejich kolokací.

3.2. Výběr textů

Veškeré texty, které jsou použity v mé práci, pocházejí z databáze EUR-Lex¹². Legislativní texty, které jsou předmětem mého zkoumání, jsou na webových stránkách zařazeny celkem do dvaceti oblastí. Přístup k těmto textům je buď přes *Jednoduché vyhledávání*, v sekci *Obecného vyhledávání*, kde dále klikneme na odkaz *Kapitoly rejstříku*, nebo přes odkaz s názvem *Platné správní předpisy* a dále přes odkaz *Rejstřík platných právních předpisů Společenství*. Všechny tyto oblasti dále obsahují další podoblasti, ve kterých již nalezneme samotné texty. Pro svou práci jsem si vybrala *Azylovou politiku*, která je jednou z podoblastí s názvem *Volný pohyb osob*, která je součástí devatenácté oblasti v pořadí pojmenované *Prostor svobody, bezpečnosti a práva*. Samotná *Azylová*

¹²Texty jsou dostupné na stránce: http://eur-lex.europa.eu/Result.do?RechType=RECH_repertoire&rep=191030*&repihm=Azylová%20politika

politika je dále ještě rozdělena na dvě části. Devatenáctá oblast je seřazena následovně:

19. Prostor svobody, bezpečnosti a práva

19. 10. Volný pohyb osob

19. 10. 30. Azylová politika

19. 10. 30. 10. Právo na azyl (uplatňování mezinárodní azylových pravidel v Evropské unii)

19. 10. 30. 20. Práva uprchlíků a přesídlených osob (bez práva na azyl)

V kapitole Azylové politiky je celkem 220 textů, dále v podoblasti Práva na azyl se nachází 34 textů a v druhé podoblasti můžeme najít 61 textů. Pro svou práci jsem si vybrala celkem 21 textů, které dohromady vytváří 405,2 normostran v českých textech a 492,2 ve francouzských textech. Seznam všech textů společně s dalšími údaji je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Seznam vybraných textů

Celexové číslo	Úřední věstník	Rok vydání	Číslo dokumentu	Počet normostran
41996A1023(02)	C 313 1996	1996	96/1023	13,0
31996D0198	L 063 1996	1996	96/198/SVV	1,6
31996F0196	L 63 1996	1996	96/196/SVV	12,0
32000D0596	L 252 2000	2000	2000/596/ES	13,0
32000R2725	L 316 2000	2000	2000/2725/ES	21,0
22001A0403(01)	L 093 2001	2001	2001/403	9,9
32001D0275	L 095 2001	2001	2001/275/ES	12,9
32001L0055	L 212 2001	2001	2001/55/ES	18,1
32002D0307	L 106 2002	2002	2002/307/ES	25,5
32002R0407	L 062 2002	2002	2002/407/ES	4,5
32003L0086	L 251 2003	2003	2003/86/ES	15,5
32003R0343	L 050 2003	2003	2003/343/ES	22,1
32003R1560	L 222 2003	2003	2003/1560/ES	19,1
32003L0009	L 31 2003	2003	2003/9/ES	15,6

32004L0083	L 304 2004	2004	2004/83/ES	26,3
32005L0085	L 326 2005	2005	2005/85/ES	40,1
32006D0688	L 283 2006	2006	2006/688/ES	4,7
52007AR0177	C 172 2008	2008	2007/177	11,5
52008AE0497	C 204 2008	2008	2008/497	22,7
52009PC0066	2009	2009	2009/0027 (COD)	47,7
52009PC0551	2009	2009	2009/0164 (COD)	48,3

V této tabulce chybí některé údaje, protože nebyly přímo uvedené v textech. Vzhledem k tomu, že se má práce zabývat označováním dokumentů v kapitole 2.2. Co je to EUR-Lex? v části 2.2.2. Označení dokumentů, je možné některé z těchto chybějících údajů doplnit. Doplněné údaje jsou označeny červeným písmem.

3.3. Úprava textů

Nejprve bylo potřeba vybrané texty stáhnout z webových stránek do wordu v české i francouzské verzi a zajistit, aby shodný francouzský a český text měl fyzicky stejný počet odstavců, což znamená stejný počet tzv. značek konce odstavce. Podobný popis obsahuje bakalářská práce Lucie Hrachové⁵. Ve své práci nyní popíši postup pro software Microsoft Office Word 2007.

1. Otevřeme si text v programu Microsoft Office Word 2007.
2. Na horní liště klikneme na kartu *Domů* a ve skupině *Odstavec* klikneme na znak ¶, který zobrazí značky odstavců a další skryté znaky formátování.
3. V obou textech zkontrolujeme, zda znak pro konec odstavce ¶ nebo pro tabulátor→ nejsou uprostřed věty, v takovém případě je třeba tyto znaky vymazat.
4. Nyní zkontrolujeme počet odstavců tím, že na horní liště klikneme na kartu *Revize* a ve skupině *Kontrola pravopisu* stiskneme *Počet slov*, kde se nám, jako předposlední údaj objeví počet odstavců.

Poté bylo třeba všechny tyto texty tzv. očistit od nežádoucích znaků, tedy odstranit veškeré tabulky, popřípadě obrázky a poznámky pod čarou. Dále bylo nutné odstranit veškeré typy a velikosti písma, proto jsem všechny texty uložila jako prostý

text, čili v textovém formátu. Nadále bylo třeba uložit francouzské texty pod západoevropským kódováním, jinak by se rozlišovací znaménka¹³ v prostém textu objevila v podobě jiných znaků, které by způsobily nečitelnost všech francouzských textů. České texty jsem ukládala pod středoevropským kódováním, aby v prostém textu nezmizely háčky a čárky nad písmeny. Podrobný postup pro ukládání textů popisuje ve své práci Lucie Hrachová¹⁴, proto ho zde nebudu podrobněji rozebírat. Očištěné a zkontrolované texty je nyní možné nahrát do programu ParaConc.

3.4. Program ParaConc¹⁵

ParaConc je konkordantní počítačový program pro vytváření vícejazyčných korpusů. ParaConc je zaměřený na zarovnávání přeložených paralelních textů, na obecné postupy při hledání, na identifikaci přeložených ekvivalentů a poskytuje základních informací o frekvenci slov i jejich kolokací. Do programu ParaConc můžeme současně nahrát až čtyři paralelní texty se čtyřmi různými jazyky. V jednoduchých textech, které jsou předmětem zkoumání, je možné vyhledávat určitá slova i celé fráze. Výsledky takového hledání mohou být abecedně seřazeny okolo hledaného slova. V tomto programu je také možné využít komplexnějšího hledání, včetně kontextu vyhledávání. Z ParaConcu lze také získat informace o frekvenci slov. Tento program pro vytváření paralelních korpusů, je nový nástroj určený pro výzkumné pracovníky, kteří chtějí pracovat s přeloženými texty. Software není vázaný na konkrétní jazyky, proto může být používán různými překladateli, lingvisty, učiteli lexikografy a dalšími, kteří se zajímají o analýzu vícejazyčných textů.

3.4.1. Zarovnání textů pro práci s programem ParaConc

Jak již bylo výše zmíněno, pro práci s ParaConcem je třeba, aby texty měly fyzicky stejný počet odstavců. Zarovnání na stejný počet částí je velmi důležité, aby

¹³ Ve francouzském pravopise jsou jimi u samohlásek tzv. akcenty (accents), tj. ostré, tupé a lomené znaménko, jednak tzv. rozlučník (tréma); u souhlásek se užívá pouze tzv. háčku pod písmenem ç (cédille [sédij]) Hendrich, J. – Radina, O. – Tláškal, J. Francouzská mluvnice, 2001. Fraus Plzeň. [cit. 5. dubna 2010]

¹⁴ Hrachová, L. Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana zdraví“, České Budějovice, 2006 81s. Bakalářská práce na Pedagogické fakultě Jihočeské univerzity na katedře romanistiky. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Jan Radimský, Ph.D.

¹⁵ <<http://www.athel.com/paraconc.pdf>> [cit. 8. dubna 2010].

vyhledávání a analýza paralelních textů mohlo být úspěšné. Program používá větu jako základní segment pro zarovnání, pro ekvivalentní údaj o segmentech ve dvoujazyčných textech. Bohužel není takové nastavení, kde by se jedna věta z jazyka A zarovnala naprosto přesně s odpovídající větou z jazyka B, protože někdy se může stát, že ekvivalentem pro jednu větu z jazyka A mohou být dvě věty v jazyce B nebo naopak, text může úplně chybět. Velikost zarovnávaných segmentů není nastavena softwarem, nicméně je možné pracovat i s odstavci jako se základní jednotkou. Tento způsob jsem zvolila ke svému zkoumání. Ovšem tento způsob nemusí být pro každého ideální, protože se poté nalezené výsledky špatně hledají, jelikož je překlad vložen do velkého množství textu, což je zvláště obtížné v případech, pokud cizí jazyk dobře neznáme a neovládáme. Jak již bylo zmíněno, zarovnání je velmi zásadní pro úspěšné fungování ParaConcu, protože když program prohledává zdrojový text, jediné informace, které má program k dispozici jsou právě pomocí zarovnávání. Tím jsou zaručeny vazby mezi různými jazyky. Pokud jsou paralelní texty již shodně zarovnány, pak je nutné uvést jakým způsobem je toto zarovnání označeno. Pokud texty nejsou dopředu zarovnány, ParaConc nejprve provede zarovnání na úroveň názvu kapitoly, poté na úroveň odstavce a nakonec věty.

3.4.2. Práce s ParaConcem

Samotná práce s ParaConcem se může zdát na první pohled poměrně složitá pro ty, kteří se nezabývají lingvistikou, ale po bližším seznámení s ParaConcem zjistíme, že není natolik obtížné používat tento programem. Velice podrobný postup s pro práci s ParaConcem popisuje ve své práci Lucie Hrachová¹⁶, proto se domnívám, že je zbytečným abych ho znovu ve své práci rozváděla.

3.5. Analýza vybraných termínů a jejich kolokací

Ke svému zkoumání jsem si nakonec vybrala celkem 23 klíčových slov, která jsou ve všech případech substantiva. Nejprve jsem vybírala klíčová slova podle frekvence, tudíž jsem vybrala ty, které se v textech objevovaly nejvíce. Poté jsem si

¹⁶ HRACHOVÁ, L. Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana zdraví“, České Budějovice, 2006 81s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Pedagogické fakultě, Katedra romanistiky. Dostupná ze systému eAMOS: <http://www.eamos.cz/amos/kat_rom/externi/kat_rom_4826/index.htm>

texty zběžně pročetla a vybrala ta slova, která mi pro překlad připadala zajímavá. V následující tabulce je uveden seznam těchto klíčových slov.

Tabulka č. 3: Seznam klíčových slov

Klíčové slovo	Slovní druh	Počet výskytů
acte	s.m.	68
action	s.f.	96
aide	s.f.	20
application	s.f.	241
assistance	s.f.	29
avantage	s.m.	34
condition	s.f.	248
crainte	s.f.	35
crime	s.m.	51
délai	s.m.	135
demande	s.f.	1282
données	s.f.	321
examen	s.m.	214
forme	s.f.	58
menace	s.f.	24
motif	s.m.	74
persécution	s.f.	144
personne	s.f.	529
procédure	s.f.	310
protection	s.f.	663
sécurité	s.f.	87
statut	s.m.	420
violence	s.f.	21

V seznamu jsou zastoupeny oba rody, kde v osmi případech se jedná o substantiva rodu mužského a zbývajících 16 slov je rodu ženského. Procentuálně vyjádřeno je v mém seznamu 33% slov mužského rodu a 67% slov rodu ženského.

3.5.1. Překlad kolokací

K vybraným klíčovým slovům jsem dohledala kolokace, které společně tvoří 113 termínů a kolokací. Pro svůj překlad jsem zvolila obdobný model, jaký ve své práci použil Zbyněk Táborský¹⁷. Tento postup pro překlad můžeme rozdělit do dvou skupin, z nichž se ještě každá rozděluje na dvě podskupiny.

¹⁷ TÁBORSKÝ, Z. Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Policejní spolupráce“, České Budějovice, 2008 60s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita,

Schéma překladového postupu:

- 1) Klíčová slova a kolokace přeložena správně
 - a) Klíčová slova a kolokace s jediným správným překladem
 - b) Klíčová slova a kolokace s více správnými překlady
- 2) Klíčová slova a kolokace přeložena nesprávně
 - a) Klíčová slova s jedním nesprávným překladem
 - b) Klíčová slova s více překlady, z nichž je alespoň jeden nesprávný

Během mého zkoumání správnosti překladu jsem respektovala závaznosti překladu v terminologických databázích evropské unie ISAP¹⁸ a IATE¹⁹. Pokud některé z vybraných termínů nebyly uvedeny alespoň v jedné z těchto databází, použila jsem Velký francouzsko-český slovník²⁰.

3.5.1.1. Klíčová slova a kolokace přeložena správně

Do této oblasti, která je rozdělena na dvě další části jsem zařadila celkem 61 kolokací, které jsou v legislativních textech přeloženy správně, ať už kvůli závazným překladům v databázích ISAP či IATE, nebo kvůli tomu, že jsou i přesto správně přeložené a vystihují tím skutečný význam.

1. Klíčová slova a kolokace s jediným správným překladem

V této podskupině je celkem 42 kolokací, některé z nich jsou závazné pro české překlady podle databáze ISAP nebo IATE, v ostatních případech není překlad

Pedagogická fakulta, Katedra romanistiky. Dostupná ze systému eAMOS:
<http://www.eamos.cz/amos/kat_rom/externi/kat_rom_4826/index.htm>

¹⁸ Informační systém pro aproximaci práva, databáze je volně přístupná na adrese: <http://isap.vlada.cz/>

¹⁹ InterActive Terminology for Europe, dostupná na adrese: <http://iate.europa.eu>

²⁰ Neumann, J. – Hořejší, V. – a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník I. A-K, 1992.

Academia nakladatelství Československé akademie věd Praha

Neumann, J. – Hořejší, V. – a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník II. L-Z, 1992.

Academia nakladatelství Československé akademie věd Praha

Neumann, J. – Hořejší, V. – a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník, dodatky, 1992.

Academia nakladatelství Československé akademie věd Praha

závazný, ale jsou přeloženy správně a dobře vystihují význam těchto kolokací. V případech, kde je závaznost překladu dle databází ISAP a IATE, je to pod tabulkou uvedeno.

*Tabulka č. 4 Kolokace od klíčového slova **acte** s jediným správným překladem*

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
actes de violence dirigés contre la vie	2	násilné jednání proti životu

*Tabulka č. 5 Kolokace od klíčového slova **action** s jedním nesprávným překladem*

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
actions de formation professionnelle	6	odborné přípravy

*Tabulka č. 6 Kolokace od klíčového slova **aide** s jediným správným překladem*

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
aide juridique	2	právní pomoc
aide en cas de maladie ou grossesse	2	pomoc v případě nemoci a těhotenství
aide nécessaire, médicale ou autre	1	nezbytná lékařská či jiná pomoc
aide nécessaire	1	nezbytná pomoc
aide aux réfugiés	1	pomoc uprchlíkům
aide communautaire	4	podpora Společenství

Pro samotné klíčové slovo *aide* je závazný překlad podle ISAP *podpora*, pokud stejné slovo vyhledáme v IATE nalezneme ještě překlad *pomoc*.

*Tabulka č. 7 Kolokace od klíčového slova **assistance** s jediným správným překladem*

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
assistance technique	3	technická pomoc
assistance technique et administrative	8	technická a administrativní pomoc
assistance nécessaire	1	potřebná pomoc
assistance sociale nécessaire	2	nezbytná sociální péče
assistance juridique	4	právní pomoc

Pokud budeme hledat samotné klíčové slovo *assistance*, v IATE najdeme překlad *pomoc* a *asistence*, celá kolokace *assistance technique* se objevila v jednom případě v databázi ISAP, kde je závazný překlad *technická pomoc*.

Tabulka č. 8 Kolokace od klíčového slova *crainte* s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
crainte de persécution	7	obava z pronásledování

Tabulka č. 9 Kolokace od klíčového slova *crime* s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
crime de guerre	5	válečný zločin
crime contre l'humanité	5	zločin proti lidskosti
crime particulièrement grave	4	zvlášť závažný trestný čin
la nature du crime	2	povaha trestného činu
crime ou délit particulièrement grave	1	mimořádně závažný trestný čin

Klíčové slovo *crime* nalezeneme v databázi pouze v kolokaci *crime organisé považovaný za pomocný termín*, který je přeložen jako *organizovaný zločin*. V dalších dvou případech je *crime* přeložen jako *trestný čin*. V této souvislosti je třeba zmínit, že ve Francii jsou tři typy trestné činnosti a to *contravention*, *délit* a *crime*. *Contravention* lze do českého jazyka přeložit jako *přestupek*, ostatní dva se překládají shodně *trestný čin*, kde *crime* je považován za závažnější trestný čin.

Tabulka č. 10 Kolokace od klíčového slova *donnée* s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
données fournies	3	poskytované údaje
données statistiques	3	statistické údaje
données à caractère personnel	21	osobní údaje

Celá kolokace *données à caractère personnel* se nachází v databázi ISAP v seznamu závazných termínů pro české překlady právních předpisů ES ²¹ a je přeložen jako *osobní údaje*. Pokud tuto kolokaci zadáme do vyhledávání v databázi ISAP, výsledkem je překlad *osobní data*. Pokud bychom hledávali samotné klíčové slovo *données*, překladem pak bude přeloženo jako *údaje*, *data* a v jednom případě *informace*. Ovšem překlad *informace* nebyl ověřen, jak uvádí databáze IATE, tudíž ho nemůžeme považovat za závazný.

²¹ Přehled závazných termínů pro české překlady právních předpisů ES je dostupný na <http://isap.vlada.cz/852566AC0072089E/dataver>

V případě kolokace *données statistiques* v databázi ISAP nalezneme pouze kolokaci *données statistiques officielle*, která je závazná a přeložena jako *úřední statistické údaje*. Na základě těchto informací vycházíme z toho, že kolokace *données statistiques* je správně přeložena jako *statistické údaje*.

Tabulka č. 11 Kolokace od klíčového slova **forme** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
formes de protection	5	formy ochrany
forme grave de violence morale, physique ou sexuelle	2	formy hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí

Tabulka č. 12 Kolokace od klíčového slova **menace** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
menaces graves et individuelles	4	vážné a individuální ohrožení
menace pour la société	6	nebezpečí pro společnost
menace pour la sécurité de l'Etat membre	4	nebezpečí pro bezpečnost členského státu

Kolokace *menace pour la sécurité de l'Etat membre* je v českých textech přeložena jako *nebezpečí pro bezpečnost členského státu*. Příkladem je text z dokumentu s celexovým číslem 32004L0083 pod názvem *Směrnice Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany*.

« 4. Les États membres peuvent révoquer le statut octroyé à un réfugié par une autorité gouvernementale, administrative, judiciaire ou quasi judiciaire, y mettre fin ou refuser de le renouveler,

a) lorsqu'il existe des motifs raisonnables de le considérer comme une menace pour la sécurité de l'État membre dans lequel il se trouve;

b) que, ayant été condamné en dernier ressort pour un crime particulièrement grave, il constitue une menace pour la société de cet État membre.»

„4. Členské státy mohou odejmout, ukončit nebo zamítnout prodloužení platnosti postavení přiznaného uprchlíkovi vládním, správním, soudním nebo kvazisoudním orgánem, jestliže

a) existují závažné důvody k tomu, aby byl považován za nebezpečí pro bezpečnost členského státu, v němž se nachází;

b) představuje nebezpečí pro společnost dotyčného členského státu jako osoba odsouzená pravomocným rozsudkem za zvlášť závažný trestný čin.“

Takový překlad je z hlediska správnosti v pořádku, proto jsem ho zařadila to této skupiny, nicméně z hlediska českého jazyka je takový překlad poněkud neobvyklý, proto by se lépe hodila *hrozba pro nebezpečí členského státu* nebo *ohrožení pro bezpečnost členského státu* jako překlad.

Tabulka č. 13 Kolokace od klíčového slova **persécution** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
persécutions physiques, mentales ou sociales	1	fyzické, duševní a sociální pronásledování

Tabulka č. 14 Kolokace od klíčového slova **personne** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
personnes bénéficiant de la/d'une protection temporaire	6	osoby požívající dočasné ochrany
personnes déplacées	43	vysídlené osoby
personnes handicapées	4	zdravotně postižené osoby
personnes handicapées physiques ou mentales	2	osoby s tělesným nebo mentálním postižením

Kolokace s názvem *personnes handicapées* je dle ISAP závazný termín pro překlad *zdravotně postižených osob*.

Tabulka č. 15 Kolokace od klíčového slova **procédure** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
procédure commune	5	společné řízení
procédure d'alerte et d'urgence	3	pohotovostní a nouzové postupy
procédure unique	6	jednotný postup

Klíčové slovo *procédure* je závazný termín dle ISAP a překladem *postup*, ale ve Velkém francouzsko-českém slovníku je uveden také jako překlad *řízení*, proto je první kolokace zařazena do této kategorie.

Tabulka č. 16 Kolokace od klíčového slova **protection** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
protection des personnes physiques	7	ochrana fyzických osob
protection temporaire	95	dočasná ochrana
protection à l'intérieur du pays	7	vnitrostátní ochrana

Kolokaci *protection des personnes physiques* najdeme v databázi ISAP v rámci názvu výboru, kterým je *Comité pour la protection des personnes physiques à l'égard du traitement des données à caractère personnel*, který má doporučený překlad pro *Výbor na ochranu fyzických osob při zpracování osobních údajů a při volném nakládání s takovými údaji*.

V rámci databáze IATE nalezneme kolokaci *protection temporaire* právě s překladem *dočasná ochrana*, která je uváděna jako spolehlivý překlad.

Tabulka č. 17 Kolokace od klíčového slova **sécurité** s jediným správným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
sécurité de l'État	7	bezpečnost státu
sécurité publique	5	veřejná bezpečnost
sécurité sociale	4	sociální zabezpečení
sécurité juridique	2	právní jistota

Překlad *veřejná bezpečnost* od kolokace *sécurité publique* by mohl být za jistých okolností chápán mylně, ačkoliv je správný. Za dob komunistického Československa se tímto pojmem označovala složka Sboru národní bezpečnosti, která vykonávala činnost, kterou v demokratických státech obvykle vykonávala policie,²² proto by význam překladu mohl být pochopen nesprávně, pokud bychom neuvedly širší kontext. S ohledem na tuto skutečnost uvádím tuto kolokaci v širším kontextu z dokumentu s celexovým číslem 32003L0086 pod názvem *Směrnice Rady o právu na sloučení rodin*:

²² <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sbor_národní_bezpečnosti> [citováno 8. května 2010]

« (14) Le regroupement familial peut être refusé pour des raisons dûment justifiées. Notamment, la personne qui souhaite se voir accorder le regroupement familial ne devrait pas constituer une menace pour l'ordre public et la sécurité publique. La notion d'ordre public peut couvrir la condamnation pour infraction grave. Dans ce cadre, il est à noter que les notions d'ordre public et de sécurité publique couvrent également les cas où un ressortissant d'un pays tiers appartient à une association qui soutient le terrorisme, qui soutient une association de ce type ou a des visées extrémistes. »

„(14) Sloučení rodiny může být zamítnuto z řádně doložených důvodů. Zejména osoba, která usiluje o to, aby jí bylo povoleno sloučení rodiny, nesmí představovat hrozbu pro veřejný pořádek nebo veřejnou bezpečnost. Pojem veřejného pořádku může zahrnovat odsouzení za spáchání závažného trestného činu. V této souvislosti je třeba poznamenat, že pojem veřejný pořádek a veřejná bezpečnost se vztahují rovněž na případy, ve kterých státní příslušník třetí země náleží k uskupení podporujícímu terorismus, podporuje uskupení takového druhu nebo má extremistické postoje.“

Kolokace *sécurité sociale* je v rámci databáze IATE přeložena jako *sociální zabezpečení*, ovšem podle této databáze není ověřena spolehlivost tohoto překladu. Nicméně tato kolokaci je také v databázi ISAP, kde je ovšem součástí dalším termínů, které jsou již pro překlad závazné. Příkladem může být *administration de sécurité sociale* nebo *prestations de sécurité sociale* v obou případech je součástí překladu již zmíněné sociální zabezpečení, ať už je to *správa sociálního zabezpečení* v prvním případě, nebo *dávky sociálního zabezpečení* v případě druhém. Jako jediný překlad pro tento termín uvádí i Velký francouzsko-český slovník.

2. Klíčová slova a kolokace s více správnými překlady

Do této skupiny jsem zařadila 19 kolokací, jejichž překlad je vyjádřen synonymními výrazy. Žádný z těchto výrazů není pro překlad závazný ani doporučený databází ISAP nebo IATE, právě proto se vyskytuje více správných překladů. U každého výrazu je uvedeno, který z překladů je dle mého názoru nejvhodnější.

Tabulka č. 18 Kolokace od klíčového slova *acte* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
actes de persécution	11	pronásledování (9)	akty pronásledování (2)

V tomto případě bych se přikláněla k prvnímu překladu, který se také v českých textech objevil vícekrát. Český překlad *pronásledování* je zde přeložen pomocí překladatelského postupu s názvem koncentrace.²³ Druhý český překlad je z hlediska správnosti v pořádku, ale z hlediska stylistiky není příliš vhodný. Nicméně v jednom případě je tento termín názvem článku. Zde bych považovala za příhodnější překlad *akty pronásledování*.

Tabulka č. 19 Kolokace od klíčového slova *application* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
application efficace de la convention	7	účinné uplatňování úmluvy (5)	účinné použití úmluvy (2)

V tomto případě je spíše vhodnější překlad *účinné uplatňování úmluvy*, který se také objevil v českých textech vícekrát.

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
assistance sociale	8	sociální péče (6)	sociální pomoc (2)

Ačkoliv Velký francouzsko-český slovník uvádí pro překlad slova *assistance* jako rovnocenný překlad *péče* i *pomoc*, v tomto případě se spíše přikláním k druhému překladu, tedy *sociální pomoc*, i když se objevil méněkrát. Pokud bychom použili pro překlad *sociální péči*, mohl by být termín chápán jako péče o člověka, tedy starat se o někoho ve smyslu o něho pečovat, že se tedy jeden člověk stará o jiného. Tento význam asi nebyl původně zamýšlen, protože členské státy Evropské unie by zřejmě těžko zajišťovaly osoby, které by se staraly o jiné lidi, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka. Vysvětlením může být širší kontext textu s celexovým číslem 32004L0083 s názvem *Směrnice Rady o minimálních normách, které musí splňovat*

²³ Tionová, A. a kol: Francouzština pro pokročilé. Praha, SPN, 1998 s. 296

státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany:

« 1. Les États membres veillent à ce que les bénéficiaires du statut de réfugié ou du statut conféré par la protection subsidiaire reçoivent, dans l'État membre ayant octroyé le statut, la même assistance sociale nécessaire que celle prévue pour les ressortissants de cet État membre.

2. Par dérogation à la règle générale énoncée au paragraphe 1, les États membres peuvent limiter aux prestations essentielles l'assistance sociale accordée aux bénéficiaires de la protection subsidiaire, ces prestations essentielles étant servies au niveau et selon les conditions d'accès qui sont applicables à leurs propres ressortissants. »

„1. Členské státy zajistí, aby byla osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, v členském státě, který toto postavení nebo status přiznal, poskytována stejná nezbytná sociální péče, jaká je poskytována státním příslušníkům tohoto členského státu.

2. Odchylně od obecného pravidla uvedeného v odstavci 1 mohou členské státy omezit sociální péči poskytované osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky, které jsou pak poskytovány ve stejném rozsahu a za stejných podmínek způsobilosti, jaké platí pro vlastní státní příslušníky.“

Vzhledem k tomu, že je zde uvedeno: „...mohou členské státy omezit sociální péči poskytované osobám, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky...“ z toho vyplývá, že za sociální péči se považuje jistý finanční obnos a ne péče jedné osoby o druhou, ve smyslu se o ni starat.

*Tabulka č. 21 Kolokace od klíčového slova **condition** s více správnými překlady*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)
conditions d'accueil	28	podmínky přijetí (19)	podmínky přijímání (6)	podmínky pro přijímání (3)

V tomto případě se překlady liší pouze ve slovech *přijetí* a *přijímání*. Takové tvary substantiv se nazývají podstatná jména slovesná, někdy se používá název verbální substantiva, což je stejný výraz pro totéž. Jedná se o slovesa, která jsou opačných vidů. Podstatné jméno *přijetí* je odvozené od slovesa *přijmout*, které je slovesem dokonavým. Naopak substantivum *přijímání* je odvozené od slovesa *přijímat*, které patří mezi dokonavá slovesa. Oba tyto vidy jsou ve francouzském jazyce přeloženy pouze jedním výrazem, došlo tedy k neutralizaci vidové opozice.

Tabulka č. 22 Kolokace od klíčového slova *crainte* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)
crainte d'être persécuté	3	obava před pronásledováním (2)	obava z pronásledování (1)	—
crainte fondée de persécution	3	odůvodněné obavy z pronásledování (1)	obavy z pronásledování (1)	důvody obav z pronásledování

Oba překlady kolokace *crainte d'être persécuté* se liší předložkou, a v tomto případě nedošlo ke změně významu kolokace, proto můžeme tyto dva překlady považovat v podstatě za totožné

Tabulka č. 23 Kolokace od klíčového slova *crime* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
commettre un crime grave de droit commun	5	dopustit se vážného nepolitického zločinu (4)	spáchat vážný nepolitický zločin (1)
commettre un crime contre la paix	5	dopustit se zločinu proti míru (4)	spáchat zločin proti míru (1)

Podle Velkého francouzsko-českého slovníku je sloveso *commettre* přeloženo dopustit se i spáchat, proto jsou tyto překlady v obou případech správné a téměř totožné.

Tabulka č. 24 Kolokace od klíčového slova *demande* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)	Česky-4 (počet výskytů)
demande de protection internationale	24	žádost o mezinárodní ochranu (14)	žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany (7)	požádání o mezinárodní ochranu (3)	—

demande d'asile	137	žádost o azyl (130)	azylová žádost (1)	azylové řízení (1)	požádání o azyl (2)
-----------------	-----	---------------------	--------------------	--------------------	---------------------

Samotné klíčové slovo *demande* figuruje v databázi ISAP a je přeloženo jako *žádost a požadavek*, ale jedná se pouze o pomocný termín a tudíž překlad *požádání o mezinárodní ochranu* také nelze považovat za nesprávný.

Tabulka č. 25 Kolokace od klíčového slova *données* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
données transmises	7	předané údaje (6)	předávané údaje (1)
données enregistrées	16	zaznamenané údaje (15)	zaznamenávání údajů (1)

V tomto případě se jedná o správně přeložené kolokace, které se liší pouze přídatnými slovesnými jmény. Přídatná jména *předané* a *předávané* stejně jako adjektiva *zaznamenané* a *zaznamenávání* se liší svými vidy. *Předané* je odvozeno od slovesa *předat*, zde se jedná o dokonavý vid. Zatímco *předávané* je od slovesa *předávat*, kde se jedná o vid nedokonavý. Podobně v druhé kolokaci je přídatné jméno *zaznamenané* odvozené od slovesa *zaznamenat*, čili jedná se o vid dokonavý. Naopak u druhého překladu kolokace *données enregistrées* se jedná o vid nedokonavý, protože adjektivum *zaznamenávání* je od slovesa *zaznamenávat*, které řadíme mezi nedokonavá slovesa. Podobně jako u kolokace od klíčového slova *condition* i zde došlo k vidové neutralizaci.

Tabulka č. 26 Kolokace od klíčového slova *examen* s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
examen d'une/de la demande d'asile	31/24	posouzení žádosti o azyl (36)	posuzování žádosti o azyl (19)
examen préliminaire	9	předběžné posouzení (8)	předběžné posuzování (1)

Samotné klíčové slovo *examen* můžeme najít v databázi ISAP, pro které je závazný překlad *průzkumové řízení*, ale v rámci jiných termínů je zde také uveden překlad *vyšetření* či *hodnocení*. Pokud pro překlad použijeme slovník, nabídne nám překlad *zkoumání, zkoušení, zkouška*, ve slovním spojení *libre examen* dokonce

svobodné posouzení, proto považují překlady těchto kolokací za správné. Jediná odlišnost je zde ve slovesných podstatných jménech, které jsou opačných vidů podobně jako je to v případě kolokace od klíčové slova *condition* (viz tabulka č. 23). Substantivum *posouzení* je odvozené od slovesa *posoudit*, tudíž se jedná o dokonavý vid, naopak podstatné jméno *posuzování* je od slovesa *posuzovat*, proto jde o vid nedokonavý. Stejně jako u kolokace od klíčového slova *condition* i zde došlo k vidové neutralizaci.

Tabulka č. 27 Kolokace od klíčového slova **forme** s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
formes graves de violence psychologique, physique ou sexuelle	4	formy hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí (3)	závažné formy psychického, fyzického nebo sexuálního násilí (1)

V databázi ISAP figuruje pouze termín *forme (légal)*, pro který je závazný překlad *právní forma*. Jestliže se podíváme na další kolokace, které jsou v této databázi se závazným překladem, zjistíme, že pro francouzské slovo *forme* je český ekvivalent *forma*. Např. pro *en bonne et due forme* je závazné *v dobré a náležité formě*.

Tabulka č. 28 Kolokace od klíčového slova **procédure** s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)
procédure d'asile	13	azylové řízení (3)	řízení o azylu (2)	azylový postup (1)
procédure de détermination de l'État metre	6	řízení o určení členského státu (5)	řízení o stanovení členského státu (1)	—

Klíčové slovo *procédure* se nachází v databázi ISAP a je pro něj uveden závazný termín *postup*. Nicméně pokud hledáme stejné slovo v databázi IATE, najdeme ho pouze v nějaké kolokaci, kde je ovšem přeloženo jako *řízení* i *postup*. V tomto případě bude zřejmě lepší překlad *řízení*, protože lépe vystihuje podstatu slova. Jestliže se v rámci druhé kolokace zaměříme na slovo *détermination*, figuruje v databázi ISAP ve spojení *détermination de l'État responsable de la demande d'asile*, pro který je pomocný termín *určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl*. Pokud porovnáme překlad s Velkým francouzsko-českým slovníkem, zjistíme, že uvádí i překlad *stanovení*.

Tabulka č. 29 Kolokace od klíčového slova **protection** s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
protection des réfugiés	10	ochrana pro uprchlíky (12)	ochrana uprchlíků (8)

V tomto případě se překlady liší pouze předložkou, která podle mého názoru neovlivňuje význam překladu kolokace, a obě jsou přeloženy správně.

Tabulka č. 30 Kolokace od klíčového slova **sécurité** s více správnými překlady

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
sécurité nationale	17	bezpečnost státu (13)	státní bezpečnost (4)

Oba překlady jsou správné, nicméně se zde jednoznačně přikláním k prvnímu z nich, protože *státní bezpečnost* by podobně jako již výše zmínění *veřejná bezpečnost* (viz tabulka č. 17) mohla mít bez bližšího kontextu úplně jiný význam. Státní bezpečnost (StB) byla politickou policií v komunistickém režimu Československa jako součást Sboru národní bezpečnosti (SNB). Ve své době sloužila k ovládnutí mocenských pozic a k likvidaci protivníků režimu.²⁴ Pro úplnost uvádím širší kontext v rámci dokumentu s celexovým číslem 52009PC0551 s názvem *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany.*

« Les États membres délivrent aux bénéficiaires du statut conféré par la protection subsidiaire se trouvant dans l'impossibilité d'obtenir un passeport national des documents qui leur permettent de voyager hors de leur territoire , au moins lorsque leur présence dans un autre État est requise pour des raisons humanitaires graves, à moins que des raisons impérieuses de *sécurité nationale* ou d'ordre public ne s'y opposent. »

„Členské státy vystaví osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka, cestovní doklady ve formě uvedené v příloze Ženevské úmluvy, jež jim

²⁴ <http://cs.wikipedia.org/wiki/Státní_bezpečnost> [citováno 8. května 2010]

umožní cestování mimo jejich území, pokud tomu nebrání závažné důvody státní bezpečnosti nebo veřejného pořádku.“

3.5.1.2. Klíčová slova a kolokace přeložena nesprávně

Tato skupina je dále ještě rozdělena na dvě další oblasti, které dohromady obsahují 23 kolokací, jejichž překlad nesprávný na základně používání závazných norem databází ISAP a IATE, nebo i přesto je takový překlad nepřesný.

1. Klíčová slova a kolokace s jedním nesprávným překladem

Do této oblasti jsem zařadila 5 kolokací, které jsou uvedeny jedním nesprávným překladem. Návrh s výstižnějším překladem je součástí komentáře každé tabulky.

*Tabulka č. 31 Kolokace od klíčového slova **aide** s jedním nesprávným překladem*

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
aide parentale	2	pomoc při rodičovství

Přesný překlad pro adjektivum *parentale* je *rodičovský*. Pokud bychom tuto kolokaci přeložili jako *rodičovská pomoc*, byl by to poněkud zvláštní překlad, který by mohl být vykládán dvěma způsoby. V prvním případě by mohl být chápán tak, že by samotní rodiče pomáhali. V druhém případě je možné ho chápat opačně, že se tedy dostane určité pomoci rodičům, nejspíše ve formě nějaké finanční částky. Pro úplnost uvádím širší kontext, aby byl význam této kolokace zcela jasný. Uvedeny text je z dokumentu s celexovým číslem 32004L0083 s názvem *Směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany:*

« (34) En ce qui concerne la protection sociale et les soins de santé, les modalités et les détails de l'octroi des prestations essentielles devraient être déterminés par la législation nationale. La possibilité de limiter aux prestations essentielles les prestations accordées aux bénéficiaires du statut conféré par la protection subsidiaire doit s'entendre comme au moins, l'assurance, pour l'intéressé, de disposer du revenu minimal garanti, d'une aide en cas de maladie ou de grossesse et d'une aide parentale,

dans la mesure où de telles prestations sont accordées par l'État membre concerné à ses ressortissants conformément à sa législation. »

„(34) Pokud jde o sociální a zdravotní péči, měly by být formy a podrobné úpravy poskytování základních dávek osobám, kterým byla přiznána podpůrná ochrana, určeny vnitrostátním právem. Možnost omezení dávek pro osoby, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky je třeba chápat v tom smyslu, že tento pojem zahrnuje alespoň příspěvek ve výši minimálního příjmu, pomoc v případě nemoci a v těhotenství a *pomoc při rodičovství*, jsou-li tyto dávky poskytovány vlastním státním příslušníkům podle právních předpisů dotyčného členského státu.“

Z této části dokumentu vyplývá, že se jedná o pomoc, kterou dostávají rodiče ve formě určitého příspěvku. Nicméně by byl zřejmě vhodnější překlad *pomoc rodičům*.

Tabulka č. 32 Kolokace od klíčového slova assistance s jedním nesprávným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
assistance judiciaire	10	právní pomoc
assistance escomptée	1	potřebná pomoc

Přídavné jméno *judiciaire*, které má význam *soudní, soudcovský*, se velmi často zaměňuje s *juridique*, které znamená *právní*. Termínem právní pomoc se rozumí buď právní zastupování, nebo právní poradenství, zahrnuje tyto oblasti, na které se rozděluje. Právním zastupováním může být zastupování v nějakém typu řízení před soudy nebo jinými orgány nebo obhajobou v trestních věcech. Právním poradenstvím může být například postup jak řešit určitý právní problém, jaké existují možnosti dalšího postupu či rady v přípravě smluv nebo jiných právních listin, které mají v budoucnu právním sporům předejít.²⁵

Kolokace *assistance escomptée* se nenachází ani v jedné z databází a podle slovníku je sloveso *escompter* v druhotném významu přeloženo jako *počítat (s čím)*. Proto bych tedy tuto kolokaci nepřekládal jako potřebná pomoc, ale navrhovala bych například *pomoc, se kterou lze počítat*.

²⁵ <http://potrebujipravnik.cz/podrobne-informace/typy-pravni-pomoci#co_zahrnuje>[cit. 12. května 2010]

Tabulka č. 33 Kolokace od klíčového slova *délai* s jedním nesprávným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
délais importants	1	značné zpoždění

Klíčové slovo *délai* je podle databáze ISAP i IATE přeložen jako *lhůta*, proto považují *značné zpoždění* za nesprávný překlad. Uvádím širší kontext z dokumentu s celexovým číslem 52008AE0497 s názvem *Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené knize o budoucím společném evropském azylovém systému*:

« Le Comité considère que, en dépit de l'objectif d'un traitement plus rapide des demandes d'asile, leur nombre et la nature de nombre de dossiers présentés par les requérants peuvent induire des *délais importants* dans l'examen des demandes par certains pays. Il observe, dès lors que, quand bien même la directive "accueil" prévoit que les États membres prennent des mesures "qui permettent de garantir un niveau de vie adéquat pour la santé et d'assurer la subsistance des demandeurs" (art. 13), l'intégration des réfugiés dans les pays d'accueil passe par leur accès à l'autonomie et que celle-ci sera d'autant plus effective que les conditions en seront réunies le plus tôt possible à partir du moment de son arrivée. »

“Výbor je toho názoru, že přes úsilí o rychlejší posuzování žádostí o azyl může počet a charakter mnoha předkládaných spisů způsobit *značné zpoždění* při posuzování žádostí v některých zemích. Výbor konstatuje, že i když směrnice o podmínkách pro přijímání žadatelů o azyl stanovuje, že členské státy mají přijmout taková opatření, "aby materiální podmínky přijetí umožňovaly odpovídající životní úroveň pro zajištění zdraví a živobytí žadatelů" (článek 13), k integraci uprchlíků do přijímající země je nejprve třeba, aby měli nárok na nezávislost, která bude o to účinnější, čím dříve pro ni budou od okamžiku příjezdu žadatele splněny podmínky.“

Ačkoliv je tento překlad sám o sobě nesprávný, v tomto kontextu je takový překlad vhodný a má svůj význam.

Tabulka č. 34 Kolokace od klíčového slova *violence* s jedním nesprávným překladem

Kolokace	Počet výskytů	Český překlad
violence aveugle	3	svévolné násilí

Přídavné jméno *aveugle* je ve slovníku přeloženo jako slepý, ale ve francouzsko-českém, česko-francouzském slovníku²⁶ je toto adjektivum uvedené ve slovním spojení *attentat aveugle* s překladem *atentát bez přesně daného cíle*. Mohli bychom vycházet z tohoto překladu a poté by *violence aveugle* bylo *násilí bez předem daného cíle*.

2. Klíčová slova a kolokace s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný

Do poslední oblasti jsem zahrnula 18 kolokací, které mají v českém jazyce více překladů, z nichž je nejméně jeden nesprávný buď kvůli závazným normám databáze ISAP či IATE, které uvádí jiný termín, nebo jsou přesto nesprávné. U každé kolokace uvádím, který z překladů považuji za nejvhodnější. Nesprávný překlad je vždy vyznačen zeleně.

*Tabulka č. 35 Kolokace od klíčového slova **aide** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
aide juridique gratuite	2	právní pomoc zdarma (1)	bezplatná právnická pomoc (1)

Pokud si vyhledáme samotné klíčové slovo *aide* v databázi ISAP, zjistíme, že je závazným termínem překlad *podpora*. Přesto je někdy překládán jako *pomoc*, například pro *aide d'urgence* je závazný termín *pomoc při mimořádných událostech*, proto bych i zde raději použila překlad *pomoc* než *podpora*, který je v tomto případě výstižnější. Jestliže se zaměříme na překlad přídavného jména *juridique*, v českých textech objevíme, že je přeložené dvěma způsoby, *právnický* a *právní*. Pokud se se podíváme do Velkého francouzsko-českého slovníku, zjistíme, že pro adjektivum *juridique* je překlad *juristický* a *právní*. Kdybychom chtěli použít pro překlad slovo *právnický*, muselo by být přídavné jméno ve francouzské kolokaci *jurisprudenciel* jak tento výraz překládá Velký francouzsko-český slovník i Francouzsko-český česko-francouzský slovník.

²⁶ Vlasák, V. Francouzsko-český česko-francouzský slovník. Havlíčkův Brod, 2002 [citováno 8. května 2010]

Tabulka č. 36 Kolokace od klíčového slova *assistance* s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
assistance médicale	4	lékařská pomoc (3)	zdravotní péče (1)

V rámci závazných norem databáze ISAP existuje kolokace *assistance médicale* jako součást názvu *Comité pour les prescriptions minimales se sécurité et de santé pour promouvoir une meilleure assistance médicale à bord des navires*, pro který je doporučený termín *Výbor pro stanovení minimálních bezpečnostních a zdravotních požadavků nezbytných pro zlepšení lékařské péče na plavidlech*. Pokud bychom hledali samotné klíčové slovo ve Velkém francouzsko-českém slovníku, zjistili bychom, že uvádí pro překlad slova *assistance* jako rovnocenný překlad *péče* i *pomoc*. Jestliže se zaměříme na přídatné jméno *médicale*, slovník nám nabídne jako překlad *lékařský*, *léčebný*, *léčivý*, ale nikoliv *zdravotní*. V případě, že bychom v obou databázích hledali toto adjektivum, zjistíme, že je součástí některých termínů, které obsahují v překladu přídatné jméno *zdravotní*, ale jsou to převážně pomocné termíny. Vzhledem k tomu, že je tato kolokace součástí závazného termínu pro překlad dle data báze ISAP, měl by být nejvhodnější překlad *lékařská péče*.

Tabulka č. 37 Kolokace od klíčového slova *avantage* s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)
avantages accordés	4	poskytované výhody (6)	udělené výhody (1)	uvedené dávky (2)

Celou kolokaci *avantages accordées* nenajdeme ani v jedné z databází. Jestliže se nejprve zaměříme na klíčové slova *avantage*, slovník uvádí jako překlad *výhoda*, *přednost*, *prospěch* a nikoliv *dávky*, proto považuji poslední z překladů za nesprávný. Sloveso *accorder*, od kterého je odvozené adjektivum *accordé*, je podle Velkého francouzsko-českého slovníku přeloženo jako *udělit*, *poskytnout* či *prokázat*, proto jsou první dva překlady správné. Poslední překlad je uveden v širším kontextu z dokumentu s celexovým číslem 52009PC0551 s názvem *Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli*

žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany:

« CHAPITRE VII

Contenu de la protection internationale

Article 20

Règles générales

14. Le présent chapitre est sans préjudice des droits inscrits dans la convention de Genève.

29. Le présent chapitre s'applique à la fois aux réfugiés et aux personnes pouvant bénéficier de la protection subsidiaire, sauf indication contraire.

30. Lorsqu'ils appliquent le présent chapitre, les États membres tiennent compte de la situation spécifique des personnes vulnérables telles que les mineurs, les mineurs non accompagnés, les personnes handicapées, les personnes âgées, les femmes enceintes, les parents seuls accompagnés d'enfants mineurs, les victimes de la traite des êtres humains, les personnes ayant des problèmes de santé mentale et les personnes qui ont subi des tortures, des viols ou d'autres formes graves de violence psychologique, physique ou sexuelle.

31. Le paragraphe 3 ne s'applique qu'aux personnes dont les besoins particuliers ont été constatés après une évaluation individuelle de leur situation.

32. L'intérêt supérieur de l'enfant constitue une considération primordiale pour les États membres lors de la transposition des dispositions du présent chapitre concernant les mineurs.

6. Dans les limites fixées par la convention de Genève, les États membres peuvent réduire les avantages accordés au titre du présent chapitre à un réfugié lorsque celui-ci a obtenu le statut de réfugié sur la base d'activités qu'il a exercées dans le seul but ou dans le principal but de créer les conditions nécessaires à sa reconnaissance en tant que réfugié. »

„KAPITOLA VII

Obsah mezinárodní ochrany

Článek 20

Obecná pravidla

92. Touto kapitolou nejsou dotčena práva stanovená v Ženevské úmluvě.

93. Tato kapitola se vztahuje na uprchlíky i na osoby, které mají nárok na podpůrnou doplňkovou ochranu, není-li uvedeno jinak.

94. Při provádění této kapitoly členské státy zohlední zvláštní situaci zranitelných osob, například nezletilých osob, nezletilých osob bez doprovodu, zdravotně postižených osob, starých osob, těhotných žen, osamělých rodičů s nezletilými dětmi, obětí obchodování s lidmi, osob s psychickými problémy a osob, které byly podrobeny mučení, znásilnění nebo jiným formám hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí.

95. Odstavec 3 se vztahuje pouze na osoby, u kterých byly zvláštní potřeby zjištěny po individuálním zhodnocení jejich situace.

96. Při provádění ustanovení této kapitoly týkajících se nezletilých osob se členské státy řídí především nejlepšími zájmy dítěte.

6. Členské státy mohou v mezích určených Ženevskou úmluvou snížit dávky uvedené v této kapitole a poskytované uprchlíkovi, který získal postavení uprchlíka na základě činností vyvíjených výhradně nebo především pro vytvoření podmínek potřebných ke svému uznání za uprchlíka.“

Z kontextu vyplývá, že se v kapitole o žádné dávky nejedná, proto by byl pro kolokaci správný překlad *uvedené výhody*.

*Tabulka č. 38 Kolokace od klíčového slova **condition** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
conditions préalables	4	předpoklady (3)	stanovené podmínky (1)

Samotné klíčové slovo *condition* v závazných termínech databázi ISAP a IATE nenajdeme, ale v rámci jiných závazných termínů je překládáno jako *podmínka*, stejný překlad nabízí i slovník. Přídavné jméno *préalable* je podle slovníku překládáno jako *předběžný*, *předchozí* či *předpoklad* a nikoliv *stanovený*, ale i tento překlad může být v kontextu vhodným překladem. Kolokace *conditons préalables* je uvedena v širším kontextu z dokumentu s celexovým číslem

52009P0551 s názvem *Návrh Směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany:*

« ...introduit in extenso les *conditions préalables* énoncées dans l'arrêt précité pour l'applicabilité de la notion de protection à l'intérieur du pays, à savoir que le demandeur doit pouvoir effectuer le voyage vers la zone concernée et obtenir l'autorisation d'y pénétrer et de s'y établir;... »

„...doslovně uvádí *podmínky stanovené* výše zmíněným rozsudkem pro uplatnění konceptu vnitrostátní ochrany, tedy že by žadatel měl mít možnost do alternativní oblasti odcestovat, vstoupit do ní a usadit se v ní;...“

*Tabulka č. 39 Kolokace od klíčového slova **crainte** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
crainte fondée d'être persécuté	6	odůvodněná obava z pronásledování (5)	být pronásledován (1)
crainte individuelle de persécution	2	obava jednotlivce z pronásledování (1)	obava ze stran jednotlivců (1)

Druhý z překladů kolokace *crainte individuelle de persécution* považuji za nesprávný, protože už zde není uvedeno, z čeho ti jednotlivci mají strach, přestože je to ve francouzské verzi uvedeno. K této kolokaci uvádím širší kontext z dokumentu s celexovým číslem 31996F0196 s názvem *Společný postoj vymezený Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o harmonizovaném používání definice pojmu "uprchlík" ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 o právním postavení uprchlíků*

« Les pouvoirs publics d'un pays sont parfois amenés à prendre des mesures générales visant à maintenir l'ordre public, à sauvegarder la sécurité de l'État, à préserver la santé publique, etc. En fonction des nécessités, ces mesures peuvent comporter des restrictions à l'exercice de certaines libertés. Elles peuvent également s'accompagner de l'usage de la force sans que pour autant ces restrictions ou cet usage soient, en eux-mêmes, suffisants pour que la qualité de réfugié soit reconnue aux personnes sur lesquelles ils s'exercent. Cependant, s'il s'avère que ces mesures sont

mises en oeuvre d'une manière discriminatoire pour l'un ou plusieurs des motifs énoncés à l'article 1 A de la convention de Genève et peuvent avoir des conséquences suffisamment sérieuses, elles peuvent justifier, chez ceux qui sont victimes de leur application abusive, une *crainte individuelle de persécution*. Tel est notamment le cas lorsque des mesures d'ordre général sont utilisées pour camoufler des mesures d'ordre individuel à l'encontre de personnes qui, pour les raisons mentionnées à l'article 1 A, sont susceptibles d'être inquiétées par leurs autorités. »

„Orgány veřejné moci země jsou někdy nuceny přijmout obecná opatření pro udržení veřejného pořádku, zajištění bezpečnosti státu, zachování veřejného zdraví atd. Taková opatření s sebou mohou nést omezení výkonu určitých svobod. Také mohou být doprovázena použitím síly, ale taková omezení nebo použití síly sama o sobě nezakládají dostatečné důvody pro přiznání právního postavení uprchlíka jednotlivcům, proti kterým jsou opatření namířena. Pokud však vyjde najevo, že se taková opatření používají diskriminačním způsobem na základě jednoho nebo více důvodů uvedených v čl. 1 oddílu A Ženevské úmluvy, a mohou mít dostatečně vážné důsledky, mohou zakládat odůvodněné *obavy ze strany jednotlivců*, kteří jsou oběťmi jejich nesprávného použití. Tak je tomu zejména v případě, kde se obecná opatření užívají k zastření individuálních opatření přijatých proti osobám, které jsou z důvodů uvedených v čl. 1 oddílu A ohroženy zastrašováním ze strany svých orgánů.“

Z francouzské verze vyplývá, že jednotlivci mají strach z nesprávného používání opatření pro udržení veřejného pořádku atd., na základě čehož by tedy mohli mít obavy z pronásledování. Z české verze také vyplývá, že mají jednotlivci obavy ze špatného používání opatření, ale už zde není uvedeno, že by na tomto základě mohli mít obavy z pronásledování.

*Tabulka č. 40 Kolokace od klíčového slova **donnée** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
données dactyloscopiques	41	údaje o otiscích prstů (39)	obor daktyloskopie (2)

Jak již bylo výše zmíněno (viz komentář tabulky č. 10), překlad samotného *données* je *údaje*, *data* a v jednom případě *informace*. Na základě této skutečnosti

považuji překlad *obor daktyloskopie* za nesprávný, protože ani ve slovníku není uveden překlad *obor* pro klíčové slovo *donnée*. Pro upřesnění uvádím kontext z dokumentu s celexovým číslem 3200R2725 pod názvem *Nářízení Rady (ES) č. 2725/2000 o zřízení systému "Eurodac" pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy*:

« 2. Chaque État membre s'assure que son autorité de contrôle nationale peut bénéficier des conseils de personnes ayant une connaissance suffisante des données dactyloscopiques. »

„2. Každý členský stát zajistí, aby jeho dozorčí orgán měl možnost poradit se s osobami s dostatečnými znalostmi v oboru daktyloskopie.“

Na základě kontextu můžeme usoudit, že i když překlad *obor daktyloskopie* není sám o sobě přesný, v rámci tohoto kontextu je takový překlad vhodný.

*Tabulka č. 41 Kolokace od klíčového slova **examen** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)	Česky-4 (počet výskytů)
examen approfondi	4	důkladné uvážení (1)	důkladné posouzení (1)	podrobný rozbor (1)	hloubková kontrola (1)
examen médical	7	lékařské vyšetření (6)	vyšetření (1)	—	—
examen complet	3	posouzení v plném rozsahu (2)	posouzení (1)	—	—

Jak již bylo výše zmíněno (viz tabulka č. 27) samotné klíčové slovo *examen* můžeme najít v databázi ISAP, pro které je závazný překlad *průzkumové řízení*, ale v rámci jiných termínů je zde také uveden překlad *vyšetření* či *hodnocení*. Pokud pro překlad použijeme slovník, nabídne nám překlad *zkoumání*, *zkoušení*, *zkouška*, ve slovním spojení *libre examen* dokonce *svobodné posouzení*, proto považuji překlad první kolokace za správný až na *hloubkovou kontrolu*, protože slovník pro slovo *examen* neuvádí jako ekvivalent překlad *kontrola*. Uvádím tuto kolokaci v kontextu dokumentu s celexovým číslem 52009PC0551 nazvaný *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí*

splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany:

« La présente proposition a fait l'objet d'un examen approfondi afin de garantir la pleine compatibilité de ses dispositions avec i) les droits fondamentaux découlant des principes généraux du droit communautaire, qui résultent eux-mêmes des traditions constitutionnelles communes aux États membres et de la CEDH, telle qu'elle est en outre inscrite dans la charte de l'UE, et avec ii) les obligations découlant du droit international, notamment de la convention de Genève, et de la convention des Nations unies relative aux droits de l'enfant. »

„Tento návrh byl podroben hloubkové kontrole s cílem zajistit, aby jeho ustanovení byla plně v souladu i) se základními právy vyplývajícími z obecných zásad práva Společenství, které jsou založeny na ústavních tradicích sdílených členskými státy a EÚLP a dále zakotveny v Listině základních práv EU, ii) a s povinnostmi vyplývajícími z mezinárodního práva, především z Ženevské úmluvy a Úmluvy OSN o právech dítěte.“

Vhodnějším překladem by bylo *podrobné zkoumání*.

Pokud se jedná o kolokaci *examen médicale*, mohli bychom považovat druhý překlad za nesprávný, protože není známý kontext a tudíž bychom nevěděli, o jaký typ vyšetření se jedná. Nicméně v rámci kontextu bychom i tento překlad mohli považovat za správný, jak potvrzuje text dokumentu s celexovým číslem 32005L0085 s názvem *Směrnice Rady 2005/85/ES o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka:*

« 5. Les États membres peuvent procéder à des examens médicaux afin de déterminer l'âge d'un mineur non accompagné dans le cadre de l'examen d'une demande d'asile.

Lorsqu'ils font procéder à des examens médicaux, les États membres veillent à ce que:

a) le mineur non accompagné soit informé, préalablement à l'examen de sa demande d'asile et dans une langue dont il est raisonnable de supposer qu'il la comprend, de la possibilité qu'il ait à subir un examen médical visant à déterminer son âge. Il s'agit

notamment d'informations sur la méthode d'examen et les conséquences possibles des résultats de cet examen médical pour l'examen de la demande d'asile, ainsi que sur les conséquences qu'entraînerait le refus du mineur accompagné de subir un tel examen médical;

b) le mineur non accompagné et/ou son représentant consentent à un examen médical afin de déterminer l'âge du mineur concerné, et à ce que

c) la décision de rejet de la demande d'asile d'un mineur non accompagné qui a refusé de se soumettre à cet examen médical ne soit pas exclusivement fondée sur ce refus.

Le fait qu'un mineur non accompagné ait refusé de se soumettre à cet examen médical n'empêche pas l'autorité responsable de la détermination de se prononcer sur la demande d'asile. »

„5. Členské státy mohou v rámci posuzování žádosti o azyl použít k určení věku nezletilých osob bez doprovodu lékařské vyšetření.

Je-li použito lékařské vyšetření, členské státy zajistí, aby:

a) nezletilé osoby bez doprovodu byly informovány před posouzením své žádosti o azyl a v jazyce, o němž lze důvodně předpokládat, že mu rozumí, o možnosti určení jejich věku pomocí lékařského vyšetření. To zahrnuje informaci o způsobu vyšetření a možných důsledcích výsledku lékařského vyšetření na posouzení žádosti o azyl, jakož i o důsledcích odmítnutí lékařského vyšetření nezletilou osobou bez doprovodu;

b) nezletilé osoby bez doprovodu nebo jejich zástupci souhlasili s provedením vyšetření k určení věku dotyčné nezletilé osoby a

c) rozhodnutí o zamítnutí žádosti o azyl nezletilé osoby bez doprovodu, která odmítla lékařské vyšetření podstoupit, nebylo založeno výlučně na tomto odmítnutí.

Skutečnost, že nezletilá osoba bez doprovodu odmítla podstoupit lékařské vyšetření, nebrání rozhodujícímu orgánu rozhodnout o žádosti o azyl.“

V této části směrnice se kolokace *examen médicale* objevuje hned několikrát a pouze v jediném případě je přeložena jako *vyšetření*, ale na základě kontextu je jasné, že se jedná o již zmíněné *lékařské vyšetření*.

Tabulka č. 42 Kolokace od klíčového slova **motif** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
motifs de persécution	9	důvody pronásledování (8)	pronásledování (1)

Kolokace *motifs de persécution* ani samotné klíčové slovo *motif* nefiguruje ani v jedné z databází, nemáme tedy žádný závazný termín k dispozici. *Pohnutka, popud, podnět, motiv, důvod* jsou adekvátní překlady pro slovo *motif* podle slovníku, proto je první český překlad správný. Druhý z nich považuji za nesprávný, protože by tento překlad byl velmi zestručněný a neuváděl by pravý význam. Pro upřesnění uvádím tuto kolokaci v kontextu z dokumentu s celexovým číslem 52009PC0551 s názvem *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany:*

« (28) L'une des conditions à remplir pour pouvoir prétendre au statut de réfugié au sens de l'article 1er, section A, de la convention de Genève, est l'existence d'un lien de causalité entre l'acte de persécution, d'une part, et les *motifs de persécution* que sont la race, la religion, la nationalité, les opinions politiques ou l'appartenance à un certain groupe social, d'autre part. Lorsque la persécution est le fait d'un acteur non étatique, il suffit qu'il existe un lien de causalité entre l'absence de protection étatique contre l'acte de persécution et l'un de ces motifs. »

„28. Jednou z podmínek přiznání postavení uprchlíka ve smyslu čl. 1 odst. A Ženevské úmluvy je příčinná souvislost mezi *pronásledováním* a důvody rasovými, náboženskými, národnostními nebo důvody zastávání určitých politických názorů nebo příslušnosti k určitým společenským vrstvám. Je-li původcem pronásledování nestátní subjekt, postačí příčinná souvislost mezi nepřítomností státní ochrany před pronásledováním a jedním z těchto důvodů.

V důsledku tohoto kontextu můžeme usoudit, že překlad by měl zřejmě být ...*je příčinná souvislost mezi pronásledováním a příčinám pronásledování, které jsou rasové, náboženské,...*

Tabulka č. 43 Kolokace od klíčového slova *personne* s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)	Česky-4 (počet výskytů)	Česky-5 (počet výskytů)
personne concernée/ personnes concernées	35/26	dotyčná osoba (20)	dotčená osoba (17)	daná osoba (2)	(tato/tyto) osoba/y (7)	zúčastněná osoba (15)

Celá kolokace *personne concernée* je právně závazný termín uveden v databázi IATE s překladem *subjekt údajů* s výkladem že je to: „fyzická osoba, k níž se vztahují osobní údaje (Definice § 4 písm. d zákona 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů)“²⁷ Nicméně tento termín není vhodný v souvislosti s kontextem, příkladem může být text dokumentu s celexovým číslem 32005L085 s názvem *Směrnice Rady 2005/85/ES o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka:*

« Règles de procédure

1. Les États membres veillent à ce que, lorsque l'autorité compétente envisage de retirer le statut de réfugié reconnu à un ressortissant d'un pays tiers ou à un apatride conformément à l'article 14 de la directive 2004/83/CE, la *personne concernée* bénéficie des garanties suivantes:

a) être informée par écrit que l'autorité compétente procède au réexamen de son droit à prétendre au statut de réfugié, ainsi que des motifs de ce réexamen;

b) avoir la possibilité de présenter, lors d'un entretien personnel organisé conformément aux dispositions de l'article 10, paragraphe 1, point b), et des articles 12,

²⁷<http://isap.vlada.cz/Dul/zavaznet.NSF/1e08c18910729fdb80256db8004c0a03/7bf0b44b875274af80256c870054fa7b?OpenDocument&Highlight=0,personne> [cit. 7. května 2010]

13 et 14, ou par écrit, les motifs pour lesquels il n'y a pas lieu de lui retirer son statut de réfugié. »

„Procesní pravidla

1. Členské státy zajistí, aby v případech, kdy příslušný orgán zvažuje podle článku 14 směrnice 2004/83/ES odejmout státnímu příslušníku třetí země nebo osobě bez státní příslušnosti postavení uprchlíka, měla *dotyčná osoba* tyto záruky:

a) je písemně informována o tom, že příslušný orgán znovu posuzuje oprávněnost jejího postavení uprchlíka, a o důvodech tohoto nového posuzování a

b) má příležitost, aby při osobním pohovoru podle čl. 10 odst. 1 písm. b) a článků 12, 13 a 14 nebo v písemném prohlášení uvedla důvody, proč by jí nemělo být postavení uprchlíka odňato.“

Jestliže vyhledáme sloveso *concerner*, od kterého je odvozené adjektivum *concerné* ve slovníku, zjistíme, že překlad je *týkat se (čeho)*, tudíž je překlad *dotyčná osoba* oprávněný. Poslední z překladů *zúčastněná osoba* není přesný, ve francouzštině by taková kolokace byla zřejmě přeložena jako *personne participante*.

*Tabulka č. 44 Kolokace od klíčového slova **protection** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)
protection internationale	158	mezinárodní ochrana (8)	mezinárodní pomoc (2)	—
protection sociale	8	sociální ochrana (1)	sociální péče (6)	sociální dávky (1)
protection subsidiaire	148	podpůrná ochrana (117)	doplňková ochrana (10)	podpůrná doplňková ochrana (21)

Klíčové slovo *protection* se samotné v databázích neobjevuje, ale v rámci ostatních termínů je převážně překlad *ochrana*, stejně tak i ve slovníku. S ohledem na tuto skutečnost považuji zelené překlady za nesprávné, Ačkoliv není v databázích ani ve slovníku není uvedeno jako ekvivalent *péče*, *dávky* či *pomoc* pro slovo *protection*, širším kontextu má i tento překlad opodstatnění, proto uvádím tuto kolokaci v kontextu z dokumentu s celexovým číslem 32004L0083 pod názvem *Směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby*

bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany:

« (33) Afin, en particulier, d'éviter les difficultés sociales, il est opportun que les bénéficiaires du statut de réfugié ou du statut conféré par la protection subsidiaire se voient accorder, sans discrimination, dans le cadre de l'assistance sociale, une protection sociale et des moyens de subsistance adéquats.

(34) En ce qui concerne la protection sociale et les soins de santé, les modalités et les détails de l'octroi des prestations essentielles devraient être déterminés par la législation nationale. La possibilité de limiter aux prestations essentielles les prestations accordées aux bénéficiaires du statut conféré par la protection subsidiaire doit s'entendre comme au moins, l'assurance, pour l'intéressé, de disposer du revenu minimal garanti, d'une aide en cas de maladie ou de grossesse et d'une aide parentale, dans la mesure où de telles prestations sont accordées par l'État membre concerné à ses ressortissants conformément à sa législation. »

„(33) Zvláště k předcházení sociálním potížím je vhodné osobám, kterým bylo přiznáno postavení uprchlíka nebo status podpůrné ochrany, v rámci sociální péče poskytovat bez diskriminace přiměřené sociální dávky a prostředky k živobytí.

(34) Pokud jde o sociální a zdravotní péči, měly by být formy a podrobné úpravy poskytování základních dávek osobám, kterým byla přiznána podpůrná ochrana, určeny vnitrostátním právem. Možnost omezení dávek pro osoby, kterým byl přiznán status podpůrné ochrany, na základní dávky je třeba chápat v tom smyslu, že tento pojem zahrnuje alespoň příspěvek ve výši minimálního příjmu, pomoc v případě nemoci a v těhotenství a pomoc při rodičovství, jsou-li tyto dávky poskytovány vlastním státním příslušníkům podle právních předpisů dotyčného členského státu.“

V prvním odstavci je pro *protection sociale* použitý překlad sociální dávky, který má v tomto kontextu své opodstatnění. V druhém odstavci je uvedeno *protection sociale et les soins de santé*, ve spojení s tímto výrazem je v českém textu oprávněný překlad *sociální a zdravotní péče*.

Ve třetí kolokaci je naopak problém s přídavným jménem *subsidaire*, které je ve slovníku přeloženo jako *podpůrný, pomocný* a v *ne doplňkový*, nicméně pokud opět uvedeme tuto kolokaci v širším kontextu, může být i tento překlad vhodný. Text z dokumentu s celexovým číslem 52009PC0551 s názvem *Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany*:

« Les références aux dérogations aux dispositions relatives à la cessation «lorsque les circonstances à la suite desquelles une personne a été reconnue comme réfugiée ont cessé d'exister», énoncées à l'article 1er, section C, paragraphes 5 et 6, de la convention de Genève, avaient été omises de la directive «qualification». Ces dérogations prévoient le maintien de la protection pour «des raisons impérieuses tenant à des persécutions antérieures» et sont interprétées comme reflétant un principe humanitaire général. La proposition introduit ces dérogations tant à l'égard du statut de réfugié qu'à l'égard de la protection subsidiaire. »

„Z kvalifikační směrnice byly vypuštěny odkazy na výjimky z ustanovení o ukončení ochrany z důvodu okolností, které přestaly existovat, uvedené v čl. 1 odst. C bodech 5 a 6 Ženevské úmluvy. Podle těchto výjimek je ochrana z „naléhavých důvodů podložených předcházejícím pronásledováním“ poskytována i nadále a jejich výklad odráží obecný humanitární princip. Návrhem se tyto výjimky zavádějí jak pro postavení uprchlíka, tak pro status doplňkové ochrany.“

*Tabulka č. 45 Kolokace od klíčového slova **sécurité** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)
sécurité des données	4	bezpečnost údajů (2)	zajištění údajů (2)

Celá kolokace se ani v jedné z databází nevyskytuje, nicméně klíčové slovo *sécurité* jako součást jiných kolokací, je ve většině případů překládáno jako *bezpečnost* a nikoliv *zajištění*, což potvrzuje i Velký francouzsko-český slovník, který nabízí překlad *bezpečí, bezpečnost, jistota*. Jestliže uvedeme širší kontext, mohli bychom i

tento překlad považovat za správný, proto uvádím kolokaci *sécurité des données* v kontextu dokumentu s celexovým číslem 32000R2725 pod názvem *Nařízení Rady (ES) č. 2725/2000 o zřízení systému "Eurodac" pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy:*

«(9) La période de conservation devrait être écourtée dans certaines situations particulières, dans lesquelles il n'est pas nécessaire de conserver des données dactyloscopiques aussi longtemps. Les données dactyloscopiques devraient être effacées dès qu'un étranger obtient la citoyenneté d'un État membre.

(10) Il est nécessaire de fixer clairement les responsabilités respectives de la Commission, en ce qui concerne l'unité centrale, et des États membres, en ce qui concerne l'utilisation des données, la *sécurité des données*, l'accès aux données enregistrées et leur correction.»

„(9) Doba pro uchování by měla být kratší v určitých zvláštních případech, kdy není třeba údaje o otiscích prstů uchovávat tak dlouho. Údaje o otiscích prstů by měly být vymazány, jakmile cizinec získá státní příslušnost členského státu.

(10) Je nezbytné jasně stanovit odpovědnost Komise ve vztahu k ústřední jednotce a odpovědnost členských států ohledně použití údajů, zajištění údajů, přístupu k údajům a oprav zaznamenaných údajů.“

Z této části nařízení je patrné, že se jedná o údaje o otiscích prstů, které by zřejmě měly být určitým způsobem chráněné. Z tohoto kontextu vyplývá, že *zajištění údajů* je zde ve smyslu zajistit údaje tak, aby byly v bezpečí.

*Tabulka č. 46 Kolokace od klíčového slova **statut** s více překlady, z nichž alespoň jeden je nesprávný*

Kolokace	Počet výskytů	Česky-1 (počet výskytů)	Česky-2 (počet výskytů)	Česky-3 (počet výskytů)	Česky-4 (počet výskytů)	Česky-5 (počet výskytů)
statut de réfugié	210	postavení uprchlíka (186)	statut uprchlíka (2)	uprchlík (17)	statut podpůrné ochrany (1)	statut podpůrné doplňkové ochrany (1)
statut uniforme	15	jednotný statut (8)	jednotné postavení (5)	jednotné právní postavení (2)	—	—

Klíčové slovo *statut* se v databázích nachází jen v rámci jiných kolokací, než jsou zde uvedené a ve většině případů je překlad *statut*, stejně je to i ve slovníku. Navíc ve třech případech nebyla kolokace *statut de réfugié* vůbec přeložena. Kolokace, ve kterých je při překladu použito podstatné jméno *postavení*, není sice ve slovníku, ale v rámci kontextu správně vystihuje význam celé kolokace, stejně jako substantivum *statut*. Kontext kolokace *statut de réfugié* je uveden z dokumentu s celexovým číslem 32004L0083 nazvaný *Směrnice Rady 2004/83/ES o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany:*

« Les États membres peuvent adopter ou maintenir des normes plus favorables pour décider quelles sont les personnes qui remplissent les conditions d'octroi du *statut de réfugié* ou de personne pouvant bénéficier de la protection subsidiaire, et pour déterminer le contenu de la protection internationale, dans la mesure où ces normes sont compatibles avec la présente directive. »

„Členské státy mohou zavést nebo zachovávat příznivější normy pro určování osob splňujících podmínky pro získání *postavení uprchlíka* nebo osob, které mají nárok na podpůrnou ochranu, a pro určování obsahu mezinárodní ochrany, jsou-li slučitelné s touto směrnicí.“

3.5.2. Výsledky analýzy správnosti překladů

Ke své analýze jsem si vybrala celkem 21 evropských legislativních textů z oblasti „Azylové politiky“, ze kterých jsem vytvořila paralelní korpus a zvolila 23 klíčových slov a k nim dohledala 84 kolokací. Pro své zkoumání jsem tedy měla k dispozici 107 termínů, kterým odpovídlo celkem 139 českých překladů. Během analýzy jsem se řídila závaznými nebo doporučenými termíny databáze ISAP a IATE. Analyzované termíny jsem podle správnosti překladu rozdělila do dvou velkých oblastí, z nichž se každá ještě dělí na dvě skupiny.

V první oblasti nazvané *Klíčová slova a kolokace přeložena správně* se nachází 61 termínů, které tvoří 71% z celkového počtu kolokací. První skupina této oblasti pojmenovaná *Klíčová slova a kolokace s jediným správným překladem* obsahuje

42 termínů a tvoří polovinu všech překladů, tedy 50%. Kolokace, které mají více překladů, z nichž jsou všechny správné, tvoří druhou skupinu této oblasti pod názvem *Klíčová slova a kolokace s více správnými překlady*. V této kategorii figuruje 19 klíčových slov a kolokací, které tvoří 23% všech termínů.

Zbylé překlady tvoří druhou oblast, do které patří celkově 23 překladů, ať už jsou zcela nesprávné, nebo alespoň jeden z překladů je nesprávný. Tato kategorie je tudíž pojmenována jako *Klíčová slova a kolokace přeložena nesprávně* a tvoří 28% všech přeložených termínů. První skupině nazvané *Klíčová slova a kolokace s jedním nesprávným překladem* náleží 5 termínů tvořících 6%. 18 klíčových slov a jejich kolokací tedy 21% tvoří poslední skupinu nazvanou *Klíčová slova a kolokace s více překlady, z nichž je alespoň jeden nesprávný*.

Je třeba dodat, že při překladu hraje velkou roli kontext. Termíny, které se samy o sobě mohou zdát přeloženy nesprávně, mohou mít v rámci kontextu své opodstatnění. Z výsledků této analýzy jsem vypracovala francouzsko - český slovníček, který je součástí přílohy.

Graf č. 1. Výsledky analýzy správnosti překladů

4. ZÁVĚR

Vypracování paralelního korpusu pomocí programu ParaConc a následná analýza francouzských a českých evropských legislativních textů z oblasti „Azylové politiky“ bylo hlavním cílem této bakalářské práce. Zpracování toho tématu navazuje již pátým rokem na projekt paralelního korpusu CORTE (*Corpus des textes européens*), který vzniká na Ústavu romanistiky Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích pod vedením PhDr. Jana Radímského, Ph.D.

První část této práce se věnuje databázi EUR-Lex, která je zdrojem veškerých analyzovaných textů. Práce se zabývá nejen historií této databáze, ale také počátky vzniku, popisuje jaké je její hlavní využití a jak správně v této databázi vyhledávat. První kapitola práce také pojednává o označování dokumentů a zejména se zabývá tzv. celexovým číslem, ze kterého je možné vyčíst spoustu informací. Tato kapitola mimo jiné uvádí komentář k tabulce, ze které lze rozeznat, o jaký typ dokumentu se jedná a z jaké oblasti pochází. Samotná tabulka je pak součástí přílohy. Závěr této části je věnován Úřednímu věstníku, který je nezbytnou součástí této databáze.

Druhá část práce se zabývá již samotnou analýzou legislativních právních textů a klade si za cíl najít nejasnosti v překladech vybraných termínů a kolokací a zároveň je také objasnit. Předcházely výběr a úprava zkoumaných textů a následně vypracování paralelního korpusu. Pro jeho vytvoření jsem měla k dispozici celkem 21 právních textů ve francouzské i české verzi. Po již zmiňované úpravě textů, jsem vybrala 23 klíčových slov a k nim následně 84 kolokací, které jsem dle správnosti překladu rozdělila do dvou velkých kategorií, *Klíčová slova a kolokace přeložena správně* a *Klíčová slova a kolokace přeložena nesprávně*, z nichž se každá ještě dělí na dvě skupiny. Během analýzy jednotlivých kolokací bylo třeba respektovat závazné i doporučené překlady, které jsou uvedené v Informačním systému pro aproximaci práva, databáze ISAP, a také v Mnohojazyčné terminologické databázi Evropské unie (IATE).

Výsledky analýzy ukazují, že z 84 kolokací je 61 z nich, čili 71% přeloženo správně, tudíž je kvalita překladů velmi vysoká. Nesprávně je přeloženo pouze 23 termínů, které tvoří zbylých 27%. Je nutné dodat, že velkou roli během překladu hraje kontext. Termíny mohou být samy o sobě přeloženy nesprávně, ale pokud je uvedeme v rámci kontextu, i takové překlady mohou mít své opodstatnění.

Na základě těchto výsledků jsem vypracovala graf znázorňující správnost překladů a také francouzsko-český slovníček odborných termínů, které se používají v legislativních právních textech v oblasti „Azylové politiky“, který je součástí přílohy.

Analýza právních textů byla velmi časově náročná, ale velmi ráda jsem se podílela na zpracování těchto textů a doufám, že jsem svou prací alespoň malým dílem přispěla k rozvíjejícímu se paralelnímu korpusu evropských legislativních textů.

5. BIBLIOGRAFIE

Odborná literatura

HENDRICH, J. – RADINA, O. – TLÁSKAL, J. Francouzská mluvnice, 3. přeprac. vyd. Plzeň: nakladatelství Fraus, 2001. 700 s. ISBN 80-7238-064-8

TIONOVÁ, A. a kol: Francouzština pro pokročilé. Praha, SPN, 1998 375 s. ISBN 80-04-22619-1

Slovníky

VLASÁK, V. Francouzsko-český česko-francouzský slovník. vydání první. Havlíčkův Brod: nakladatelství LEDA, 2002. 1392 s. ISBN 80-85927-97-7

NEUMANN, J. – Hořejší, V. a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník I. A-K opravené a rozšířené vyd., Praha: Academia nakladatelství Československé akademie věd, 1992. 836 s. ISBN 80-200-0234-0

NEUMANN, J. – Hořejší, V. a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník II. L-Z opravené a rozšířené vyd., Praha: Academia nakladatelství Československé akademie věd, 1992. 760 s. ISBN 80-200-0235-9

NEUMANN, J. – Hořejší, V. a autorský kolektiv. Velký francouzsko-český slovník, dodatky, opravené a rozšířené vyd., Praha: Academia nakladatelství Československé akademie věd, 1992. 372 s. ISBN 80-200-0431-9

Bakalářské práce

HRACHOVÁ, L. Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Ochrana zdraví“, České Budějovice, 2006 81s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Pedagogické fakultě, Katedra romanistiky. Dostupná ze systému eAMOS:
<http://www.eamos.cz/amos/kat_rom/externi/kat_rom_4826/index.htm>

TÁBORSKÝ, Z. Francouzská a česká terminologie v evropských legislativních textech zaměřených na oblast: „Policejní spolupráce“, České Budějovice, 2008 60s. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita, Pedagogická fakulta, Katedra romanistiky. Dostupná ze systému eAMOS:
<http://www.eamos.cz/amos/kat_rom/externi/kat_rom_4826/index.htm>

Internetové zdroje

Evropská komise: Mnohojazyčnost [online zdroj]. Evropská unie. c1995-2010, [cit. 2010-04-08]. Dostupný v rámci Portálu Evropské unie: Europa z WWW:
<http://ec.europa.eu/education/languages/languages-of-europe/doc135_cs.htm>

Eur-Lex [online zdroj]. Evropská unie. c1998-2010, [cit. 2010-04-14]. Zdroj dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

Úřad pro publikace [online zdroj]. Evropská unie. c1995-2010, [cit. 2010-04-08]. Dostupný v rámci Portálu Evropské unie: Europa z WWW: http://publications.europa.eu/press/102bddf5-d435-0f6b-2e8132e14dbb50bf_cs.htm

O dokumentech Evropské unie [online zdroj]. Soft Books s.r.o. c2009, [cit. 2010-04-14]. Dostupný z WWW: <http://www.eurlex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx>

Úřední věstník Evropské unie [online zdroj]. Evropská unie. c1995-2010, [cit. 2010-04-14]. Dostupný v rámci Portálu Úřadu pro publikace, v rámci portálu Evropské unie: Europa z WWW: http://publications.europa.eu/official/index_cs.htm

Eur-Lex [online zdroj]. Evropská unie. c1998-2010, [cit. 2010-04-8]. Zdroj dostupný z WWW: <http://eur-lex.europa.eu/cs/tools/about.htm>

O dokumentech Evropské unie [online zdroj]. Soft Books s.r.o. c2009, [cit. 2010-04-8]. Dostupný z WWW: <http://www.eurlex.cz/smernice-narizeni-eu/eurlex.about.aspx>

Metadata. In *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , strana naposledy edit. 2010-04-30 [cit. 2010-04-08]. Česká verze. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Metadata>

Les numéros Celex [online zdroj]. Transactive, Thomson company. c2004-2006, [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <http://neon.ellispub.com/freu/help/celex.htm>

Celex [online zdroj]. ELLIS Publications c2010, [cit. 2010-04-10]. Dostupný z WWW: <http://www.ellispub.com/ojolplus/help/celex.htm>

Eurovoc:Thesaurus [online zdroj]. Evropská Společenství c2000-2009, [cit. 2010-04-19]. Dostupný v rámci portálu Evropské unie: Europa z WWW: http://europa.eu/eurovoc/sg/sga_doc/eurovoc_dif!SERVEUR/menu!prod!MENU?langue=FR

Vzdělávací programy. In *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , strana naposledy edit. 2010-04-30 [cit. 2010-04-14]. Česká verze. Dostupný z WWW: http://cs.wikipedia.org/wiki/Vzdělávací_programy_EU

BARLOW, M. ParaConc: A Concordancer for Parallel Texts. [online]. c2002,2003 [cit. 2010-04-14]. Dostupný z WWW: <http://www.athel.com/paraconc.pdf>

Informační systém pro aproximaci práva [online]. Databáze dostupná z WWW: <http://isap.vlada.cz>

InterActive Terminology for Europe Evropská společenství c2007, verze 1.3.6/20081014 dostupná z WWW: <<http://iate.europa.eu>>

Sbor nárosní bezpečnosti. In *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , strana naposledy edit. 2010-04-30 [cit. 2010-05-08]. Česká verze. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Sbor_národní_bezpečnosti>

Státní bezpečnost. In *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. St. Petersburg (Florida) : Wikimedia Foundation, 2001- , strana naposledy edit. 2010-04-30 [cit. 2010-05-08]. Česká verze. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Státní_bezpečnost>

Potřebuji právníka [online]. Public Interest Lawyers Association (PILA o.s.) c2009 [cit. 2010-05-12]. v rámci projektu „Posílení dostupnosti právní pomoci v oblasti ochrany lidských práv.“ dostupný z WWW: <http://potrebujipravnik.cz/podrobne-informace/typy-pravni-pomoci#co_zahrnuje>

Informační systém pro aproximaci práva [online]. [cit. 2010-05-07]. Dostupný z WWW: <<http://isap.vlada.cz/Dul/zavaznet.NSF/1e08c18910729fdb80256db8004c0a03/7bf0b44b875274af80256c870054fa7b?OpenDocument&Highlight=0,personne> >

6. RÉSUMÉ

Le présent mémoire de licence traite de la terminologie française et tchèque dans les textes législatifs européens provenant du domaine « Politique de l'asile ». L'objectif principal de ce mémoire de licence est d'analyser les traductions tchèques des termes sélectionnés et leurs collocations françaises et en même temps déterminer quelles sont les différences dans les traductions. Le travail est partagé en deux grandes parties, la première traite de la base de données Eur-Lex, la deuxième disserte sur l'analyse des termes choisis.

Le premier chapitre traite de la base de données EUR-Lex, d'où proviennent tous les textes examinés. Cette section présente l'histoire de cette base de données, quels sont les débuts de cette base de données, quelle est son utilisation principale et comment rechercher correctement des textes de différents domaines. Dans une partie du premier chapitre dénommé « indication des documents », je décris quelles informations sont indiquées dans le numéro de celex. Il est également mentionné du Journal Officiel, qui est une partie intégrante de la base de données EUR-Lex.

Le deuxième chapitre est consacré à l'analyse des textes législatifs européens, des termes sélectionnés et leurs collocations. Il y a également une description de la sélection et de la retouche des textes législatifs téléchargés. Cette retouche est indispensable pour travailler avec ParaConc. Une mention brève concernant le programme ParaConc fait partie de ce présent chapitre. Ce programme est nécessaire pour la création du corpus parallèle avec lequel il est plus facile d'analyser les textes législatifs. J'ai sélectionné 21 textes en tchèque et en français pour élaborer la base de corpus parallèle. Après avoir dépeillé les textes téléchargés, j'ai choisi 23 mots-clés et ensuite leurs collocations, dont la traduction est divisée en plusieurs groupes en fonction de la précision et de l'exactitude. Lors de la traduction il est indispensable de respecter les traductions obligatoires et recommandées qui sont dénommées dans le système d'information pour l'approximation du droit, la base de données ISAP, et aussi dans la base de données terminologique multilingue de l'Union européenne (IATE). Après avoir analysé les mots-clés et leurs collocations, j'ai créé deux grandes catégories, chacun de ces domaines sont divisés en deux groupes. Dans le premier domaine appelé *Les mots-clés et les collocations ayant des traductions correctes* se situent 61 termes qui représentent 71% du nombre total de tous les collocations. Le premier groupe de ce domaine dénommé *Les mots-clés et les collocations ayant une seule traduction qui est correcte* comporte

42 termes qui représentent la moitié de tous les traductions, par conséquent 50%. Le deuxième groupe de ce domaine contient les collocations ayant plusieurs traductions qui sont toutes correctes et c'est pourquoi il est appelé *Les mots-clés et les collocations ayant plusieurs traductions correctes*. Ce groupe compte 19 mots-clés et collocations qui représentent 23% de tous les termes. Le deuxième grand domaine est dénommé *Les mots-clés et les collocations ayant des traductions incorrectes* comprend 23 termes, conséquemment 27% de tous les termes traduits. Dans le premier groupe appelé *Les mots-clés et les collocations ayant une seule traduction incorrecte* se situent 5 termes qui représentent 6%. Le dernier groupe dénommé *Les mots-clés et les collocations ayant plusieurs traductions dont au moins une est incorrecte* compte 18 mots-clés et collocations (21%).

D'après cette analyse nous pouvons constater que la qualité des traductions des textes législatifs de l'Union européenne n'est pas assez élevée parce-que seulement 71% de termes et leurs collocations sélectionnés sont traduits correctement.

Il faut ajouter que le contexte joue un rôle majeur lors de la traduction. Les termes et leurs collocations qui sont traduits de façon incorrecte peuvent avoir leurs justification dans le contexte.

Ce mémoire de licence comporte un petit dictionnaire franco-tchèque de termes du domaine « Politique de l'asile » qui fait partie de l'annexe.

7. PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1

Tabulka č. 1: *Označení právních předpisů*²⁸

Sektor	Typ dokumentu	Název dokumentu
1 (Smlouvy)	A	Smlouvy o Euratomu 1957
	B	Smlouva o přistoupení 1972 (Velká Británie, Dánsko, Irsko, Norsko)
	D	Amsterodamská smlouva 1997
	E	Smlouva o EHS 1957 - Smlouva o EHS - konsolidované znění 1992 - Smlouva o EHS - konsolidovaná verze 1997
	F	Smlouva pozměňující některá rozpočtová ustanovení 1969
	F	Slučovací smlouva 1965
	G	Smlouva o Grónsku 1985
	H	Smlouva o přistoupení 1979 (Řecko)
	I	Smlouva o přistoupení 1985 (Španělsko, Portugalsko)
	K	Smlouvy o ESUO 1951
	M	Smlouvy o Evropské unii, Maastricht 1992 - Smlouva o EU - konsolidované verze 1997
	N	Smlouva o přistoupení 1994 (Rakousko, Švédsko, Finsko, Norsko)
	R	smlouva pozměňující některá finanční ustanovení 1975
	U	Jednotný evropský akt 1986
2 (Externí dohody)	A	dohoda se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi
	D	akty orgánů zřízených na základě mezinárodních dohod
	P	akty parlamentních orgánů vytvořených na základě mezinárodních dohod
	X	ostatní akty

²⁸ Tabulku jsem přeložila z původní verze dostupné ve francouzském jazyce na stránce <http://neon.ellispub.com/freu/help/celex.htm> [cit. 10. dubna 2010] a v anglickém jazyce na <http://www.ellispub.com/ojolplus/help/celex.htm> [cit. 10. dubna 2010]

3 (Legislativa)	A	stanovisko		
	B	rozpočtové období		
	C	prohlášení		
	D	rozhodnutí (Entscheidung) rozhodnutí sui generis (BESCHLUSS)		
	E	Společná zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) - společné postoje Společná zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) - společné akce Společná zahraniční a bezpečnostní politiky (SZBP) - společné strategie		
	F	Spravedlnost a vnitřní věci (SVV) - společné postoje Spravedlnost a vnitřní věci (SVV) - rámcová rozhodnutí		
	G	usnesení		
	H	doporučení		
	J	bez námitek k navrhovanému "Joint Venture"		
	K	doporučení ESUO		
	L	směrnice		
	M	bez námitek k navrhované koncentraci		
	O	zaměření ECB		
	Q	interní jednání - vnitřní nařízení - interinstitucionální dohody		
	R	nařízení		
	S	ESUO Rozhodnutí obecného zájmu		
	X	ostatní akty		
	4 (Vnitřní dohody)	A	dohody mezi členskými státy	
D		rozhodnutí zástupců vlád členských států		
X		ostatní akty		
5 (Návrhy + přípravné dokumenty)	A	Evropský účetní dvůr (EÚD)	AA	EÚD - stanovisko
			TA	EÚD - zprávy
			SA	EÚD - zvláštní zprávy
			XA	EÚD - ostatní akty
	B	Evropská centrální banka	AB	ECB – stanovisko
			HB	ECB - doporučení

			XB	ECB - ostatní akty
		Komise	PC	Dokumenty KOM - návrhy právních předpisů
C			DC	Dokumenty KOM – jiné než legislativní návrhy
			SC	SEK dokumenty
			XC	Komise - ostatní akty
		Hospodářský a sociální výbor	AE	ESC (<i>Evropský výbor pro cenné papíry</i>)- poradní stanovisko
E			IE	ESC – návrh stanoviska
			XE	ESC - ostatní akty
		Rada (a členské státy)	AG	Rada - společné postoje
G			KG	Rada - souhlas ESUO
			IG	Členské státy - Iniciativy
			XG	Rada - ostatní akty
		Poradní výbor ESUO	AK	Výbor ESUO - stanovisko
K			XK	Výbor ESUO - Další úkony
		Evropský parlament (EP)	AP	EP - legislativní usnesení
P			BP	EP – rozpočtové řízení
			IP	EP – návrh usnesení
			XP	EP - ostatní akty
		Výbor regionů	AR	stanoviska k projednání
R			IR	návrh stanoviska
			XR	ostatní akty
		Další orgány	XX	přípravné akty jiných orgánů
		Soud první instance	A	rozsudky
			B	nařízení
			D	třetí námítka
			F	závěry generálního advokáta
			H	procesní úkony
6 (Judikatura)				

	Soudní dvůr	C	závěry generálního advokáta
		J	rozsudky
		O	nařízení
		P	procesní úkony
		S	soudní zabavení pohledávky
		T	třetí námitka
		V	stanovisko
		X	jednání
7 (Provádění na vnitrostátní úrovni)	L		vnitrostátní prováděcí opatření - transpozice směrnic
9 (Evropské parlamentní otázky)	E		Evropský parlament - písemné otázky
	H		Evropský parlament - otázky v interpelaci
	O		Evropský parlament - otázky k ústnímu zodpovězení
E (ESVO Dokumenty)	A		mezinárodní dohody ESVO
	C		akty Kontrolního úřadu ESVO
	G		akty Stálého výboru ESVO
	J		rozhodnutí, nařízení, poradní stanovisko Soudního dvora ESVO
	P		nové případy Soudního dvora ESVO
	X		ostatní akty ESVO
C (OJ C Dokumenty)			jiné dokumenty zveřejněné v Úředním věstníku

PŘÍLOHA 2

Tabulka č. 3. *Celé názvy vybraných textů*

Celexové číslo	Český název
	Francouzský název
41996A1023(02)	Úmluva vypracovaná na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o vydávání mezi členskými státy Evropské unie
	Convention établie sur la base de l'article K.3 du traité sur l'Union européenne, relative à l'extradition entre les États membres de l'Union européenne
31996D0198	Rozhodnutí Rady o pohotovostních a nouzových postupech pro rozdělení nákladů spojených s přijetím a dočasným pobytem vysídlených osob
	Décision du Conseil relative à une procédure d'alerte et d'urgence pour la répartition des charges en ce qui concerne l'accueil et le séjour, à titre temporaire, des personnes déplacées
31996F0196	Společný postoj vymezený Radou na základě článku K.3 Smlouvy o Evropské unii o harmonizovaném používání definice pojmu "uprchlík" ve smyslu článku 1 Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 o právním postavení uprchlíků
	Position commune définie par le Conseil sur la base de l'article K.3 du traité sur l'Union européenne, concernant l'application harmonisée de la définition du terme «réfugié» au sens de l'article 1er de la convention de Genève, du 28 juillet 1951, relative au statut des réfugiés
32000D0596	Rozhodnutí Rady o zřízení Evropského fondu pro uprchlíky
	Décision du Conseil portant création d'un Fonds européen pour les réfugiés
32000R2725	Nařízení Rady o zřízení systému "Eurodac" pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy
	Règlement du Conseil concernant la création du système "Eurodac" pour la comparaison des empreintes digitales aux fins de l'application efficace de la convention de Dublin
22001A0403(01)	Dohoda mezi Evropským společenstvím a Islandskou republikou a Norským královstvím o kritériích a mechanismech určení státu příslušného pro posuzování žádosti o azyl podané v některém z členských států nebo na Islandu nebo v Norsku
	Accord entre la Communauté européenne, la République d'Islande et le Royaume de Norvège relatif aux critères et aux mécanismes permettant de déterminer l'État responsable de l'examen d'une demande d'asile introduite dans un État membre, en Islande ou en Norvège
32001D0275	Rozhodnutí Komise, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2000/596/ES s ohledem na způsobilost výdajů a na zprávy o provádění v rámci akcí spolufinancovaných z Evropského fondu pro uprchlíky
	Décision de la Commission portant modalités d'exécution de la décision 2000/596/CE du Conseil en ce qui concerne l'éligibilité des dépenses et les rapports de mise en oeuvre dans le cadre des actions cofinancées par le Fonds européen pour les réfugiés
32001L0055	Směrnice Rady o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími

	Directive du Conseil relative à des normes minimales pour l'octroi d'une protection temporaire en cas d'afflux massif de personnes déplacées et à des mesures tendant à assurer un équilibre entre les efforts consentis par les États membres pour accueillir ces personnes et supporter les conséquences de cet accueil
32002D0307	Rozhodnutí Komise, kterým se stanoví prováděcí pravidla k rozhodnutí Rady 2000/596/ES, pokud jde o řídicí a kontrolní systémy a o postupy pro provádění finančních oprav v rámci akcí spolufinancovaných z Evropského fondu pro uprchlíky
	Décision de la Commission portant modalités d'exécution de la décision 2000/596/CE du Conseil en ce qui concerne les systèmes de gestion et de contrôle ainsi que les procédures de mise en oeuvre des corrections financières dans le cadre des actions cofinancées par le Fonds européen pour les réfugiés
32002R0407	Nařízení Rady, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 2725/2000 o zřízení systému Eurodac pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování Dublinské úmluvy
	Règlement du Conseil fixant certaines modalités d'application du règlement (CE) n° 2725/2000 concernant la création du système "Eurodac" pour la comparaison des empreintes digitales aux fins de l'application efficace de la convention de Dublin
32003L0086	Směrnice Rady o právu na sloučení rodiny
	Directive du Conseil relative au droit au regroupement familial
32003R0343	Nařízení Rady, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států
	Règlement du Conseil établissant les critères et mécanismes de détermination de l'État membre responsable de l'examen d'une demande d'asile présentée dans l'un des États membres par un ressortissant d'un pays tiers
32003R1560	Nařízení Komise, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 343/2003, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení státu příslušného k posuzování žádosti o azyl podané státním příslušníkem třetí země v některém z členských států
	Règlement de la Commission portant modalités d'application du règlement (CE) n° 343/2003 du Conseil établissant les critères et mécanismes de détermination de l'État membre responsable de l'examen d'une demande d'asile présentée dans l'un des États membres par un ressortissant d'un pays tiers
32003L0009	Směrnice Rady, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl.
	Directive du Conseil relative à des normes minimales pour l'accueil des demandeurs d'asile dans les États membres
32004L0083	Směrnice Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany

	Directive du Conseil concernant les normes minimales relatives aux conditions que doivent remplir les ressortissants des pays tiers ou les apatrides pour pouvoir prétendre au statut de réfugié ou les personnes qui, pour d'autres raisons, ont besoin d'une protection internationale, et relatives au contenu de ces statuts
32005L0085	Směrnice Rady o minimálních normách pro řízení v členských státech o přiznávání a odnímání postavení uprchlíka
	Directive du Conseil relative à des normes minimales concernant la procédure d'octroi et de retrait du statut de réfugié dans les États membres
32006D0688	Rozhodnutí Rady o zřízení mechanismu vzájemné výměny informací o opatřeních členských států v oblasti azylu a přistěhovalectví
	Décision du Conseil relative à l'établissement d'un mécanisme d'information mutuelle sur les mesures des États membres dans les domaines de l'asile et de l'immigration
52007AR0177	Stanovisko Výboru regionů – Budoucí společný evropský azylový systém
	Avis du Comité des régions "Le futur régime d'asile européen commun"
52008AE0497	Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru k Zelené knize o budoucím společném evropském azylovém systému KOM(2007) 301 v konečném znění
	Avis du Comité économique et social européen sur le "Livre vert sur le futur régime d'asile européen commun" COM(2007) 301 final
52009PC0066	Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zřízení Evropského podpůrného úřadu pro otázky azylu
	Proposition de RÈGLEMENT DU PARLEMENT EUROPEEN ET DU CONSEIL portant création d'un Bureau européen d'appui en matière d'asile
52009PC0551	Návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o postavení osoby požívající mezinárodní ochrany, a o obsahu poskytnuté ochrany (přepřevážení) {SEK (2009) 1373} {SEK (2009)}
	Proposition de directive du Parlement européen et du Conseil concernant les normes minimales relatives aux conditions que doivent remplir les ressortissants des pays tiers ou les apatrides pour pouvoir bénéficier d'une protection internationale, et relatives au contenu de cette protection {SEC(2009) 1373} {SEC(2009) 1374}

PŘÍLOHA 3

Francouzsko-český slovníček termínů z oblasti „Azylové politiky“

Tento slovníček obsahuje 107 klíčových slov a kolokací z oblasti Azylové politiky, které jsou výsledkem této práce. Ke každému termínu jsou uvedené všechny správné překlady společně se slovním druhem.

A

acte *s.m.* - jednání

actes des persécutions *s.m.* - (akty) pronásledování

actes de violence contre la vie *s.m.* - násilné jednání proti životu

action *s.f.* - příprava

actions de formation professionnelle *s.f.* - odborné přípravy

aide *s.f.* - pomoc, péče

aide aux réfugiés *s.f.* - pomoc uprchlíkům

aide communautaire *s.f.* - podpora Společenství

aide en cas de maladie ou grossesse *s.f.* - pomoc v případě nemoci a těhotenství

aide juridique *s.f.* - právní pomoc

aide juridique gratuite *s.f.* - právní pomoc zdarma

aide nécessaire *s.f.* - nezbytná pomoc

aide nécessaire, médicale ou autre *s.f.* - nezbytná lékařská či jiná pomoc

aide parentale *s.f.* - pomoc rodičům

application *s.f.* - uplatňování, použití

application efficace de la convention *s.f.* - účinné uplatňování/použití úmluvy,

assistance *s.f.* – pomoc, péče

assistance escomptée *s.f.* - pomoc, se kterou lze počítat

assistance judiciaire *s.f.* - soudní pomoc

assistance juridique *s.f.* - právní pomoc

assistance médicale *s.f.* - lékařská pomoc/péče

assistance nécessaire *s.f.* - potřebná pomoc

assistance sociale *s.f.* - sociální pomoc/péče

assistance sociale nécessaire *s.f.* - nezbytná sociální péče

assistance technique *s.f.* - technická pomoc

assistance technique et administrative *s.f.* - technická a administrativní pomoc

avantage *s.m.* - výhoda

avantages accordés *s.m.* - poskytované/udělené výhody

C

commetre un crime contre la paix *s.m.* - dopustit se zločinu proti míru, spáchat zločin proti míru

commettre un crime grave de droit commun *s.m.* - dopustit se vážného nepolitického zločinu, spáchat vážný nepolitický zločin

condition *s.f.* - podmínka

conditions d'accueil *s.m.* - podmínky přijetí/přijímání, podmínky pro přijímání

conditions préalables *s.m.* - předpoklady

crainte *s.f.* - obava

crainte de persécution *s.f.* - obava z pronásledování

crainte d'être persécuté *s.f.* - obava před pronásledováním, obava z pronásledování

crainte fondée de persécution *s.f.* - odůvodněné obavy z pronásledování, obavy z pronásledování, důvody obav z pronásledování

crainte fondée d'être persécuté *s.f.* - odůvodněná obava z pronásledování

crainte individuelle de persécution *s.f.* - obava jednotlivce z pronásledování

crime *s.m.* - zločin, trestný čin

crime contre l'humanité *s.m.* - zločin proti lidskosti

crime de guerre *s.m.* - válečný zločin

crime ou délit particulièrement grave *s.m.* - mimořádně závažný trestný čin

crime particulièrement grave *s.m.* - zvlášť závažný trestný čin

D

délai *s.m.* - lhůta

délais importants *s.m.* - značné zpoždění

demande *s.f.* - žádost

demande d'asile *s.f.* - žádost o azyl, azylová žádost, azylové řízení, požádání o azyl

demande de protection internationale *s.f.* - žádost o mezinárodní ochranu, žádost o poskytnutí mezinárodní ochrany, požádání o mezinárodní ochranu

donnée *s.f.* - údaj

données à caractère personnel *s.f.* - osobní údaje

données dactyloscopiques *s.f.* - údaje o otiscích prstů

données enregistrées *s.f.* - zaznamenané údaje, zaznamenávání údajů

données fournies *s.f.* - poskytované údaje

données statistiques *s.f.* - statistické údaje

données transmises *s.f.* - předané/předávané údaje

E

examen *s.m.* – posouzení, rozbor, vyšetření

examen approfondi *s.m.* - podrobný rozbor, důkladné uvážení/posouzení

examen complet *s.m.* - posouzení v plném rozsahu

examen d'une/de la demande d'asile *s.m.* – posouzení/posuzování žádosti o azyl

examen médical *s.m.* - lékařské vyšetření

examen préliminaire *s.m.* - předběžné posouzení/posuzování

F

forme *s.f.* - forma

forme grave de violence morale, physique ou sexuelle *s.f.* - formy hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí

formes de protection *s.f.* - formy ochrany

formes graves de violence psychologique, physique ou sexuelle *s.f.* - formy hrubého psychického, fyzického nebo sexuálního násilí, závažné formy psychického, fyzického nebo sexuálního násilí

M

menace *s.f.* - nebezpečí, hrozba

menace pour la sécurité de l'Etat membre *s.f.* - ohrožení bezpečnosti členského státu

menace pour la société *s.f.* - nebezpečí pro společnost

menaces graves et individuelles *s.f.* - vážné a individuální ohrožení

motif *s.m.* - důvod

motifs de persécution *s.m.* - důvody pronásledování

N

nature du crime *s.f.* - povaha trestného činu

P

persécution *s.f.* - pronásledování

persécutions physiques, mentales ou sociales *s.f.* - fyzické, duševní a sociální pronásledování

personne *s.f.* - osoba

personne concernée *s.f.* - dotyčná osoba, dotčená osoba, daná osoba, tato osoba

personnes bénéficiant de la/d'une protection temporaire *s.f.* - osoby požívající dočasné ochrany

personnes déplacées *s.f.* - vysídlené osoby

personnes handicapées *s.f.* - zdravotně postižené osoby

personnes handicapées physiques ou mentales *s.f.* - osoby s tělesným nebo mentálním postižením

procédure *s.f.* - řízení, postup

procédure commune *s.f.* - společné řízení

procédure d'alerte et d'urgence *s.f.* - pohotovostní a nouzové postupy

procédure d'asile *s.f.* - azylové řízení, řízení o azylu, azylový postup

procédure de détermination de l'État metre *s.f.* - řízení o určení/stanovení členského státu,

procédure unique *s.f.* - jednotný postup

protection *s.f.* - ochrana

protection à l'intérieur du pays *s.f.* - vnitrostátní ochrana

protection des personnes physiques *s.f.* - ochrana fyzických osob

protection des réfugiés *s.f.* - ochrana pro uprchlíky, ochrana uprchlíků

protection internationale *s.f.* - mezinárodní ochrana

protection sociale *s.f.* - sociální ochrana

protection subsidiaire *s.f.* - podpůrná ochrana, doplňková ochrana

protection temporaire *s.f.* - dočasná ochrana

S

sécurité *s.f.* - bezpečnost, zabezpečení, jistota

sécurité de l'État *s.f.* - bezpečnost státu

sécurité des données *s.f.* - bezpečnost údajů

sécurité juridique *s.f.* - právní jistota

sécurité nationale *s.f.* - bezpečnost státu, státní bezpečnost

sécurité publique *s.f.* - veřejná bezpečnost

sécurité sociale *s.f.* - sociální zabezpečení

statut *s.m.* – postavení, statut

statut de réfugié *s.m.* - postavení uprchlíka, statut uprchlíka, uprchlík

statut uniforme *s.m.* - jednotný statut, jednotné postavení

V

violence *s.f.* - násilí

violence aveugle *s.f.* - násilí bez předem daného cíle